

P L U S S . J . - U H L A N T A L

LUMEN
CHRISTI

K O R D A R . T . K I A D Á S A • B P E S T .

LUMEN CHRISTI

**RÖVID ELMÉLKEDÉSI ANYAG AZ ÉV MINDEN
NAPJÁRA SZERZETESNŐK RÉSZÉRE**

I. RÉSZ:

**DECEMBER, JANUÁR, FEBRUÁR HAVI ELMÉLKEDÉSEK
(ÁDVENTTŐL NAGYBÓJTIG)**

IRTA:

R. PLUS S. J.

FRANCIA EREDETIBŐL FORDÍTOTTA:

UHL ANTAL

KORDA R. T. KIADÁSA, BUDAPEST

**Nihil obstat. P. Franciscus Zsiros S. J. censor
dioecesanus. Nr. 6752/1939. Imprimatur. Strigoni,
die 22. Septembris 1939. Dr. Joannes Drahos
vicarius generalis.**

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest.

BEVEZETÉS.

A szerző „Mon Oraison” c. papi elmélkedési könyvének megjelenése után nemsokára levelet kapott, amelyből szíves engedéllyel néhány részletet közöl. Bár a szerző nem fogadja el a levél valamennyi állítását, mégis közli, mert megmutatja jelen könyvének szándékát.

„Tisztelendő Atyám!

Szeretnék egy forró kérelmet intézni önhöz: jelenjen meg a Mon Oraison szerzetesnők részére is.

Különösen azoknak az érdekében beszélek, akik tevékeny életet folytatnak, mert nekik is szükségük van tartalmas lelki táplálékra, „hogyan ne vesszenek a nyomortól és éhségtől”.

A fiatal leányok nagy része a világban, sőt néha a családban is, a jólét, könnyelműség, szórakozás és függetlenség légkörében élt, és a két évi noviciátus nem elég ahhoz, hogy ezeknek a hátrányaitól megszabaduljon, és azt az

új gondolkozást vegye föl, amely az igazi szerzetesnő sajátossága.

Ha hiányzik a szilárd előkészítés, és annak következtében az állapotbeli és egyéb kötelességek világos ismerete, félő, hogy többé-kevésbbé vérszegény lelki életet fognak élni, amelynek az árát a buzgóság, a tökéletesség, a készség és... a zárda békéje fogja megfizetni.

Gyakorlatilag többen közülük nincsenek eléggé meggyőződve arról, hogy a szerzetesi élet kemény és folytonos küzdelem, hogy a jó a lelkekben csak a személyes tökéletesség mértéke szerint munkálkodik, — és kinek-kinek magának olyannak kell lennie, amilyenek kívánja nővérét.

Tehát? — Tehát viszonylagosan rövid idő múlva a hibák újra feltűnnek és jelentkeznek, és vitatkozást, duzzogást, fegyelmetlenséget, irigységet, könnyeket stb. idéznek elő.

Az illúziók elszállnak a kötelesség egyhangúsága, az erény szigorúsága és komolysága előtt. Azt hitték, hogy szentek és csak megvigasztaltak voltak, és egykönnyen fáradtságról, kedvetlen-

ségről, erőkimélésről, gondozásról... beszélnek.

Közben nem mulasztják el, hogy hosszasan ne beszélgessenek a tökéletességről, a jámborságról, az istenszeretetről és az isteni Mester iránt való lelkesültségről, a lelkek iránt való buzgalomról és apostolkodásról, a lemondásról és az áldozatokról.

Továbbra is engedik, hogy isteni Jegyesük egyedül, egészen egyedül menjen fel a Kálváriára, és vigye a nehéz keresztet, amelyre szegeztetni hagyja magát... érettük?

Valóban így kell szeretni Őt, Őt?

A papoknak szóló Mon Oraison könyvből sok fejezetet használhatnak fel a szerzetesnők. Őn gyakran sürgeti a szerzetesi erények, főképen a hit szellemének, a tekintélytisztelet, az engedelmesség, az önmegfeledkezés gyakorlatát.

Ne felejtse el beszélni időről-időre az engesztelésről, ez oly fontos Urunknak, a lelkeknek és az ő tökéletességüknek."

Úgy látszik, levélírónk szeme előtt különösen az a hiány lebegett, amelyet

az ember itt-ott, bizonyos szerzetesnői életben találhat. Azonban nem tehetjük azt, hogy a jelen elmélkedések összeállításában csak a kevésbé buzgó lelkekre legyünk tekintettel. A zárdák telve vannak felséges nagylelkűséggel és a teljes önátadás tényleges megvalósulásaival.

E könyvben tehát nem csupán olyan elmélkedéseket találunk, amelyek a gyenge lelkek segítésére szolgálnak, hanem olyan gondolat- és imádságsanyagot is, amely a legmagasabb lelkeknek és szíveknek is megfelel.

Van sok más elmélkedési könyv. Ennek más érdem hiányában az az előnye, hogy rövid. Nagyon is megengedi a tartalmasabb könyvek használatát, feltételezi és nem helyettesíti az evangélium elmélyült ismeretét. Hozzáfűzzük, hogy a bemutatott anyag egyik esetben sem alkotja az elmélkedést. Csupán arra csalogat és vezet, és csak annyiban van értéke, amennyiben sugalmaz, erősít és segít az isteni egyesülésre.

A világosság és a szeretet Lelke gondoskodják e kívánt eredmény teljessé-

géről mindama lelkeknél, amelyek e könyvet használják. Ez a mi buzgó kérésünk.

*

A papok Mon Oraison elmélkedési könyvének 365 elmélkedése az egyházi év h e t e i n e k sorrendjét követi.

Előnye: pontosabban alkalmazkodik a liturgia mozgó menetéhez.

Hátránya: az álló ünnepek elmélkedései könnyen kimaradnak.

Jelen könyvünkben a hónapok rendjét követtük: december 1., december 2. stb. Ez megengedi, hogy az ünnepeket az ő időpontjukba helyezzük. A liturgikus alkalmazás szempontjából a hátrány minimális. Valóban minden szerzetesnő otthonos a misekönyvben, és minden nehézség nélkül befűzheti gondolatainkat a napi liturgia keretébe, vagy kihagyhatja szövegünket és a mozgó ünnep szövegét veszi.

Egyébként minden betűnél fontosabb a liturgia szelleme, amelyet mindig szem előtt tartottunk. Így valamennyi ádventi elmélkedés tárgya a Megváltó várása, aki isteni életet hoz a világnak. Karácsony után természetesen a Gyermek-

ség titkát és erényeit hangsúlyozzuk, és a nagybőjtben a Passió állandó szemléletét stb.

Az első három hónap február végével fejeződik be. A második résznél azt az esetet vettük figyelembe, amikor nagybőjt első vasárnapja március 1-re és pünkösd május 31-re esik. Így a két hátralevő részt ismét három-három hónapra (június—július—augusztus, szeptember — október — november) lehetett beosztani.

Ha hamvazószerda és a nagybőjt eleje más időpontra esik, egyszerűen átcsoportosítjuk az elmélkedéseket, és a megfelelő időben hozzuk azokat az elmélkedéseket, amelyeket előzőleg nem használtunk.

Pünkösd után minden vasárnapra külön elmélkedést készítettünk. Amikor hely volt, az elmélkedési szöveg végére imádságot illesztettünk. Nem szükséges azt elmondani. Ebben is csak indítást akartunk adni. Kiki maga adja ajkára szívének érzelmét. Mi nem vehetünk részt a léleknek Istennel való titkos társalgásában.

Szándékosan törekedtünk arra, hogy

*szerények, líraiságtól mentesek legyünk. Magunkévá tettük Newmann következő nézetét: „Általános szabály, hogy a jámborság kifejezései ne legyenek lán-
golóak.” Nem beszél itt azon kifejezések-
ről, amelyeket mindenki a maga lel-
kének belsejében alkot, hanem amelye-
ket az író készít személytelen módon,
hogy másokban a szív imádságát kí-
hozza. „Nem kell magát átadni az öm-
lengéseknek és végnélküli társalgások-
nak... Szükséges, hogy a kifejezések
nyugodtak, tartózkodóak és rövid-
gyenek. Urunk jól megmutatja: a Mi-
atyánkban lelkesültségnek nyoma sincs.”*

ELŐSZÓ A MAGYAR KIADÁSHOZ.

*Az a meleg fogadtatás, amelyben a magyar papság P. Plus „Mon Oraison” c. papi elmélkedési könyvének tavaly megjelent magyar kiadását részesítette, és az az általános elismerés, amellyel a kritika kitüntette, felbátorított, hogy ugyanezen szerzőnek szerzetesnők részére írt elmélkedéseit is megjelentesse magyar nyelven. P. Plus elmélkedési könyvei valóban új mezsgyét vág-
nak az aszkétikus irodalomban. Ő szem előtt tartja azt a fontos tényt, hogy az elmélkedés a léleknek Istennel való leg-
személyesebb és legmeghittebb cselekménye, amelynek folyásába egy harmadik személy nem szólhat bele. Csak Isten és a lélek van jelen, és társalog, tanácskozik, határoz és cselekszik, vagyis végzi az értelem, érzelem és akarat műveleteit az elmélkedés elzárt kertjében. Az elmélkedés írójának nem lehet más szerepe, mint hogy a lelket elő-*

készíti az Istennel való legbensőbb cselekményre, az elmélkedésre, vagyis gondolatokat, igazságokat ad, amelyek alapján az elmélkedés munkája megindul. Ez a helyes elgondolás vezeti az író, amikor nem ad teljesen kidolgozott, kész elmélkedési anyagot, amely csak hátráltatná a személyes munkát, illetve könnyen helyettesítené azt, hanem csupán nyers és kidolgozatlan, de sok és mély igazságot magában rejtő gondolatokat tár az olvasó elé, amelyeknek megfontolásra és elmélyedésre indító, lelket megkapó ereje, tehát elmélkedésre vezető hatása van. Ez a Plus-elmélkedések nagy sikerének titka.

A jelen könyvet, amely „Méditations pour religieuses” cím alatt 1938-ban hagyta el a sajtót, mondhatni még nagyobb lelkesedéssel fogadták, mint a papi elmélkedéseket. P. Plus, a kétségtelenül legismertebb és legkedveltebb francia aszkétikus író, a szerzetesi lélek nagy ismerője, Lille nem egy zárdájának bölcs lelkivezetője, a hamisítatlan, tiszta és örökké új krisztusi tanítás eledelét nyújtja mindennap e könyvben. Az ő közvetlen közelségében végeztem a for-

dítás munkáját, amelyben igyekeztem gondolatait a magyar nyelv és stílus szabályainak megtartása mellett hűen visszaadni. Az egész évre szóló elmélkedések könnyen kezelhető négy kis kötetben jelennek meg.

Abban az esetben, ha a szöveg gondolatvilágába mélyebben akarunk belemerülni, a szerző következő művei ajánlhatók. December-, január- és februárban, ádvent és a szent Gyermekség hónapjaiban nagy haszonnal forgathatjuk az „Isten bennünk” c. könyvet, hogy sajátunkká válják az a nagy gondolat, hogy kegyelemben levő lelkünk Isten örökös lakóhelye, valóságos Betlehem, hiteles Názáret. A nagybőjtben a „Kereszt Királyi Útja” c. könyv ad megfelelő gondolatokat. Húsvétból pünkösdig, amikor Jézus Krisztusba való betestesülésünk csodáira emlékezünk, a „Krisztus Jézusban” c. könyv első fejezetei állanak rendelkezésünkre. Pünkösdötől novemberig a „Krisztus Jézusban” c. könyv többi részei és a „Krisztus testvéreinkben” c. könyv nyújtanak bőséges anyagot. November havában a szentek egyessége gyönyörű tanítása lép

előtérbe, és ekkor ugyancsak időszerű a „Krisztus testvéreinkben” c. könyv.

Amikor a sok szeretettel készült magyar fordítást a magyar szerzetesnők imazsámolyára leteszem, szívből kívánom, hogy általa „az élet mindig bőségesebben legyen bennük”, és a közép-kor jámbor írójával egy Avet kérek.

Lille, 1939 május 24.

UHL ANTAL.

DECEMBER HAVI ELMÉLKEDÉSEK.

December 1.

Meghívás a benső életre. (L)

Advent kezdődik, előkészület a karácsonyra. Mária szívével egyesülve várom Jézust. Felhasználni akarom ezt az időt, hogy jobban megértsem, hogy mennyire az Istennel való bensőséges életre vagyok híva.

Erre vagyok híva mint neki *szentelt* személy.

1. Hivatásom.

Ha hivatásomat „*az engemet hívó Isten*” részéről vizsgálom, mit találok? A jó Mester kegyesen vonzott engemet. Mire? A Vele való akármilyen egyesülésre? Bizonytal nem. Ha egykori társnőim közül kiválasztott engemet, azért cselekedte, hogy bizalmasává és kedvencévé tegyen...

És ha hivatásomat „*az elfogadó énem*” részéről vizsgálom, mit találok? Szomjúságot a szép szolgálat, a teljes szeretet, a fenntartás nélkül való önátadás után.

II. Fogadalmam.

Elfogadást nyertem, kijelentettem szent kötelezettségeimet. Mire ajánlottam fel magamat? *Tökéletességre törekszem* azon szerzet keretében, amely felvett engemet. Ez az én hivatásom lényeges része: *törekedni, megadni az erény legjobb mértékét.* Azon a napon, amikor szándékosan és tartósan nem tölteném be ezt a programot, már nem lennék többé a szó mély értelmében *szerzetesnő.*

III. Küldetésem.

Ha hivatásom szemlélődő és nem töreksem a bensőségre, állandó ellentmondásban élek.

Ha hivatásom bármilyen irányú külső apostolságot is magában foglal, hogyan remélem, hogy Istent a lelkeknek adom, ha először magam nem vagyok rendkívül gazdag Istenben?

„Ó, Jézus, én megértem, hogy amikor szerzetesi életre hívtál, a veled való

benső életre, a legnagyobb bensőségre hívtál. Tedd, hogy várakozásodnak megfeleljek, és hogy igazán Szíved szerint való szerzetesnő legyek.”

December 2.

Meghívás a benső életre. (II.)

Tegnap arról elmélkedtem, hogy mint Istennek *szentelt* személy, a vele való benső életre vagyok híva.

Van errenézve egy másik ok is, amely ha nem is parancsolóbb, de még alapvetőbb. Ez a jogcím az, hogy keresztségem által a *Légfelségesebb élő tabernákuluma* lettem.

Isten nem arra rendelte az embereket, hogy egyszerűen csak emberek legyenek; a lélekből és testből álló természetes emberi életen felül, még egy nagyobb, *természetfeletti* életet adott és ez a természetfeletti élet nemcsak abban áll, hogy egy bizonyos „valami” van bennünk, — megismerő és szerető képességünk felemelése — hanem abban is, hogy titokzatosan és igaz valósággal bennünk van ez a nagy „Valaki”, maga Isten.

Miért fog az Ige jászolba jönni? Élvezetből? Nem. Hogy *szívünk belső jászolában* megteremtse Istennek ezt a ki-mondhatatlan jelenlétét, amelyet az eredeti bűn megszüntetett.

Mindenegyes kegyelmi állapotban levő lélek a *Magasságbelinek élő ereketartója*. Minden ilyen lélek, legyen az zárdában vagy a világban, már a keresztség címén hivatva van az Isten-nel való nagyszerű bensőségre. Csak meg kell érteni a *lélekben jelenlevő Isten* szép titkát.

„Ó Szentháromság, ki bennem lakozol, tedd, hogy behatoljak ebbe a nagy titokba; add meg nekem, hogy mindent tudjak „az Isten ajándékáról”, amely a boldog szamariai asszonyt Jákob kútjánál elragadtatta. Hatoljak be mindennap mindig mélyebben a bennem lévő jelenléd ragyogó valóságába. A te *közelségedben* akarok élni, meg akarom veled *osztani* gondolataimat, örömeimet, kis és nagy szenvedéseimet. Minthogy *sohasem* vagyok *egyedül*, hanem *mindig ketten* (Te és én) vagyunk, nem igazságos-e, hogy hozzád kapcsoljak mindent, ami engem ér és amit cselekszem.”

Ennek a fölséges *Kettősségnek* teljes tudata az Istennel egyesült élet első feltétele.

December 3.

Segítség a világ üdvöztetésében.

Ma van Xavéri Szent Ferenc, a *távoli missziók* nagy apostolának ünnepe.

Micsoda lelkesedés támad bennem, ha ezekre az óriásokra gondolok, akik mint a kereszténység előőrsei az evangéliumot a szegény pogányokhoz viszik. Ha hivatásom odavisz, áldott legyen az Isten! Ha azt kívánja tőlem, hogy régóta megkeresztelt vidékünkön szenteljem meg magamat, vigyázzak, hogy semmit se veszítsek el apostoli tüzemből.

Sokféle módon lehet az *üdvösségen dolgozni*. Az első mindenekelőtt, és ez mindenkire áll, hogy kiki szentelje meg magát ott, ahol van.

Ha ezt nem értjük meg világosan, a katekizmus felelete: (Miért vagyunk a világon? Azért vagyunk a világon, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk, és ezáltal üdvözlünk.) könnyen megcsonkíthatja a szép kereszt-

ténységet. Nemcsak azért vagyunk a földön, hogy egyedül a mi személyes üdvünket *munkáljuk*; azért vagyunk a földön, hogy a mi üdvünkkel, együtt ugyanakkor a velünk együtt földön élő minél nagyobb számú *testvérünk* üdvét és *megszentelését* *munkáljuk*.

Súlyos tévedés, ha valaki abban a szemléletkörben él, hogy *csak magáról* köteles gondoskodni. Ellenkezőleg, mi valamennyien *egymáshoz vagyunk kötve*. Ha valaki magát megszenteli, mindenki megszentelésében segít, ha visszaesik, közreműködik az általános visszaesésben.

Kérjem Xavéri Szent Ferencről a valódi kereszténységet. *Hogy sohasem szigeteljem el a saját megszentelődésemről a világ többi részének a megszentelődését.*

„Xavéri Szent Ferenc, tégy belőlem „katolikus” lelket, hogy valóban kívánságom és érzésem legyen Jézus Krisztus általános törekvései iránt.”

Mária és József.

Az evangéliumban semmit sem lehet Máriáról és Józsefről olvasni az *Ige megtestesülése előtt*. Egyedül Isten tekint reájuk.

Nézzünk Isten tekintetével.

Mit tesz József? Kis falu szerény házikójában lakik. Személyében semmi sem mutatja, legalább is a gyors látogató előtt, a királyi vérből származó nemességet. Ő iparos, keze munkájából él, a környék lakóinak szolgálatában áll, igát, ekét, asztalt készít, szekeret javít. Jó munkás, de semmi több, mint munkás. Azt mondják: „Ez József, az ács József.” — Amint később mondani fogják Jézusról, mikor beszédével csodálatba ejti az embereket: „Nemde ez Józsefnek, annak az egyszerű mesterembernek, akit ti jól ismertek, az ácsnak a fia?”

És Máriát, Jessze régóta várt virágát milyen tekintet övezi?

Ő árnyékban van, ő az Énekek Éneke szavai szerint a völgyek lilioma (2, 1.), csodálatos lilium, de védve minden te-

kintettől. Ő is *szegény*, és mily szerény! Ő oly szerény, hogy az ember azt mondaná: fél, hogy észreveszik, vagy hogy elveszti magányát. Nincs benne semmi szilaj erő. Nem. Éppen hogyan *mosolyog* erre az asszonyra, aki elmegy előtte, és a távolban bájosan siet szomszédjának segítségére, vizet merít neki, fejére teszi a korsót. Szülőotthonában a szükséges házimunkát végzi, beleviszi minden buzgalmát *állapotbeli* kötelességébe, elrendez, tisztogat, seper, ebédet főz, ruhát foltoz, vásznat sző.

Ez Mária és József, akiket a Szentlélek kiválasztott. *Egyedül Isten* minden számukra, a *világ* semmi, de mindennel tartozni fog nekik.

„Ő József és Mária, adjátok meg nekem, hogy az *elrejtett erényeket* gyakoroljam, amelyek annyi kegyelmet szereztek nektek, hogy szeressek *elrejtve* élni.”

December 5.

A megtestesülés után.

P. Lallemand, a XVII. század nagy aszkétikus írója *az emberré lett Isten*

csodálatos titkát a következő szavakkal igyekszik megmagyarázni:

„A megtestesülés után *semmit sem kell többé csodálnunk*. Veszélyes csodálatunkat a teremtmények felé irányítani. Nincs más, mint a megtestesült Isten, ki azt megérdemli. Csodálni valamit a természet rendjében annyit jelent, hogy kevés erény van bennünk.”

Amidőn csodálatában egybekapcsolja *a jászolt az oltárral*, ezt írja: „Nem kelene mást akarnunk, mást látnunk, mást csodálnunk a földön... Ha maga Isten képes lenne a csodálkozásra, csak ezt a titkot és a megtestesülés titkát csodálná.”

A Doctrine Spirituelle szerzője sokkal jóságosabb, semhogy megtiltani akarjon minden csodálatot *a föld szépségei* iránt, amelyek, bármily tökéletlenek legyenek, mégis csak Isten szépségének visszatükröződését képezik. Csak azt akarja mondani, hogy minden *teremtett* csillogás semmivé lesz, ha összehasonlítjuk a teremtménnyé lett Teremtővel, a *testté* lett és a *kenyér* színét felvett Igével.

„Ő Isten szeretett Igéje, szegény föl-

dünkre *jöttöd* az ő nagysága szerint értékelem-e? Fogalmat alkotok-e magamnak arról, legalább távolról, hogy mennyi csodát kellett neked összehalmozni, hogy Mária méhében *megtestesülj*, hogy minden átváltozáskor jelen légy az oltáron? Imádlak, ó isteni *Nagyság*, akinek úgy tetszett, hogy egy *kis* gyermek, majd *kis* ostya méretei szerint legyaluljad magadat. Imádlak, hallgatók, szeretlek téged."

December 6.

A kegyelemállapot boldogsága.

„Ki mondaná el az örömnek ama kincseit, amelyeket ez az egy szó magába zár: *kegyelemállapot*? Angyalokhoz hasonlítani, Istent magában bírni. Ha az ember szenved, érette szenved; ha sír, érzi, hogy megvigasztalja őt; ha beteg, ő van betegágyánál; ha meghal, égbe megy.

A gyönyörök undort és fáradtságot hoznak, az emberi boldogság, még a legtisztább is, idővel elveszti az első mámor illatát. De ebben, *a léleknek*

Istennel való egyesülésében folytonosan megújuló örömök vannak...

Akiben nincs meg ez az isteni harmónia, a kegyelem, az nem is tudja teljesen élvezni a természet szépségeit. Ó, téged szeretni, Istenem, téged szeretni az égre tekintve, téged látni mindenben keresztül, a te nevedet hallani minden elvonuló zajban, neked énekelni mindig szebb himnusz szívéinkben: íme, a földön élő keresztény *igazi gyönyörűsége*.

Istenem, nekem és mindazoknak, akiket szeretek, *egy boldogságot kérek: a kegyelemállapotot.*" (Marie Jenna.)

Ebben az adventi időszakban igyekszem összeszedettebben élni *lelkem élő tabernákulumában*, egyesülök Mária összeszedettségével, ki várja Jézusának születését, ki tiszta méhében képződik.

Jézus Máriában élt ama kilenc hónap alatt, amely az annunciációt a karácsonytól elválasztja és az *valóságos jelenlét* volt. A Szentháromság életem folyamán bennem lakik a kegyelemállapot által, és ez is *teljesen valóságos jelenlét*. Máriában Jézus, az Istenember jelenléte testi jelenlét volt. Bennem ez

tisztán lelki jelenlét, — a Szentháromságnak nincs teste — de *feltétlenül valóságos jelenlét*. Éljek eme *valóságos jelenlét szellemében és valóságában*.

December 7.

Elzárt forrás.

A liturgia a szentírási szöveget felhasználva a Boldogságos Szűzet *elzárt kertnek*, lepecsételt kútforrásnak, aranyedénynek nevezi, ki lelkünk legédesebb vonzalmát, Krisztust foglalja magában, és ugyanaz gondosan felvilágosít minket: „A Király leányának minden dicsősége *belülről* vagy.”

A mai napot kiváltképen Máriával fogom eltölteni, készülni fogok a Szeplőtelen Fogantatás szép ünnepére.

Milyen lehet Mária lelkének belseje! Hogyan tudnám megismerni az ő *tisztaságának, alázatosságának, összeszedettségének, istenszeretetének* tündöklő szépségét?

Engedd meg, ó Mária, hogy hosszasan szemléljelek téged. Tárd szét előttem egyenkint a külvilág előtt elzárt minden szépségedet, amelyeket Isten

nem szűnik meg szemlélni. Mennyire egészen egyszerűnek tűnnek fel a *Magnificat* szavai. Ó, valóban mennyire nagy dolgokat cselekedett veled a fölséges Isten!

Egyik nagy tisztelőd jól jegyezte meg, hogy legfőbb nagyságod nem abban van, hogy méhedben a *kis Jézust* hordoztad, hanem abban, hogy lelkedben *Isten teljességét bírtad*. „Nagyobb dolog — mondja Nieremberg jezsuita atya — *Isten leányának* lenni a kegyelem által, mint *Isten anyjának* lenni a természet által.”

Istenanya te egyedül voltál. De *Isten leánya* méltóságodban, a te legnagyobb kedvezményedben nem tudnék-e én is részesülni? Vajjon az én lelkem a kegyelem által nem *Isten leánya-e*?

Ó lelkem, dicsőítsd az Urat! „A Király leányának minden dicsősége belülről vagyon.” Ez vonatkozik Máriára, ez vonatkozik énreám is. *Magnificat! Magnificat!*

Bármily szegény gyermek legyek, tü-neményes világ van bennem. *Magnificat!*

December 8.

Szeplőtelen Fogantatás.

Arról elmélkedtem tegnap, hogy Mária, az *Istén Leánya* nagyobb, mint Mária, az *Isten Anyja*. Másképen mondva, ő nagyobb a benne levő *kegyelmi állapot* teljességével, mint azzal, hogy testéből az *Isten Fiát* formálta, nagyobb a lelkében lakozó *Szentháromság* által, mint a *megtestesült Ige* által, akinek testét saját testéből alkotta.

Amint tehát Márián kívül egy teremtmény sem követelheti magának az *isten-anyakágot*, úgy minden kegyelemállapotban lévő lélek részesülhet az *istengyermekségben*. Ami Máriában a legnagyobb, abban én is részes lehetek; a Szentháromság, aki a megszentelő kegyelem által benne élt, bennem is egyaránt él.

De akkor hol van a különbség Mária és én közöttem?

A Szeplőtelen Fogantatás kegyelmében és ez a *különbség kettős*.

Én kegyelemállapot nélkül *jöttem a világra*; a keresztségre volt szükségem, hogy megistenüljek. Mária egyformán

lépett be ugyanakkor az emberi és isteni világba. Mivel eredeti bűn nem érte, az emberi létbe lépése pillanatától kezdve bírta a Szentháromságot.

A második különbség: míg bennem a Szentháromság birtoklása az Istentől megállapított szentség méretei szerint határolt és megszorított, addig Máriában az isteni élet hasonlíthatatlan teljességű volt. Olier egyenesen azt mondja, hogy Mária az első pillanattól kezdve megszentelő kegyelménél fogva több isteni életet bírt, mint az összes szentek együttléve bírnak mindenkoron.

„Szeplőtelen Anya, add meg nekem, hogy annyira telve legyek isteni élettel, amennyire telve kellene lennem Isten előre meghatározása szerint. Ne gördítsek sohasem akadályt az isteninek betörése elé.”

December 9.

A nyitott kemence.

Ha bennem ilyen csodák vannak, ha lelkem, akárcsak Máriáé (bár kisebb fokban) a Szentháromság élő befogadója, mennyire törekednem kell arra,

hogy az *elmélkedésben* minél jobban belehatoljak a bennem lévő belső gazdagságba; és hogy a *nap folyamán* összeszedett maradjak, nehogy kiszálljon a belső illat.

Tehát ne elégedjem meg kegyelmi életem csodáinak felületes ismeretével. Vegyem figyelembe, hogy itt van a nagy titok. Mi hiányzik az olyan léleknek, aki felfedezte Isten valóságát és közelségét?

Sokáig azon tudat szerint éltem, hogy az, ami a láthatatlan világ részét képezi, nem mondható valóban létezőnek. Ez hamis. A *láthatatlan világ* valóságosabb, mint a másik. Sokáig éltem ugyancsak azon hamis tudat szerint, hogy Isten távol van. Ő egészen közel van. Mindent felfedeztem, ha felfedeztem a láthatatlan világ közelségét.

Valóság. Közelség. Isten... bennem. A Láthatatlan meghitt közelségben velem. Ez igaz... Lehet-e közelebb valami?

De ha ez igaz, hogyan tudom ezt az életet olyan közönségesen felfogni, mint aki nem tud semmit erről, vagy ha tud is róla, de nem veszi figyelembe?

Ez szörnyűség és lehetetlenség lenne.

Cselekedjem, mondja egy modern ember, hogy az, *ami van, legyen*. Nekem nem kell megteremteni ezt a titokzatos világot bennem, ez bennem van. De nekem azon kell lennem, hogy ez számomra valami legyen, valami, ami számít. Adjam meg a csodálatos *valóságoknak*, amelyeknek hordozója vagyok, *valóságuk értékét*.

December 10.

A loretól ház.

A martyrologium felemlíti, hogy Jézus az *éjtszaka csendjében* jön a világra Betlehemben.

És Mária kicsiny házában, még nagyobb csendben történt a megtestesülés. Egyszerű beleegyezés elég volt, és Mária anya lett.

Keresztségem napján, amikor a Szentháromság először árasztotta el a lelkemet, — „Menj ki e gyermekből, tisztátalan lélek, és adj helyet a Szentléleknek” — ez a nagyszerű beáradás *minden zaj nélkül* ment végbe.

És most is, Isten valamennyi újabb látogatásakor (valahányszor gyarapszom

a megszentelő kegyelemben, mintha Isten először jönne hozzám) minden *mily csendben* történik. P. Faber a következőkben szépen hasonlítja össze a *jászolba* érkezés pompahiányát a *lélekbe* érkezés pompahiányával:

„Amidőn a világ Teremtője a sötét éjszakában, Betlehem homályos barlangjában leszállott, hogy a világot megváltsa, ez úgy történt, hogy az emberek természetes számításait megzavarta, és szirt volt hitük előtt. Így viselkedik Isten velünk szemben is. Úgy látszik, hogy itt *lemond minden nagyságról*. Gyakori látogatása, vagy jobban mondva állandó jelenléte, minden pompa, sőt minden értesítés hiánya, mindez a leg-egyszerűbb, legalább is kevésbé királyi. Nem mutat parancsoló magatartást, még csak kegyet sem éreztet leereszkedésében. *Mindentől megfosztja magát*. Áldott legyen az ő szent felsége! Az ő viselkedése nem egy *mesteré*, még csak egy *egyenrangúé* sem, inkább egy *alantasé*, aki az *édesanyának* minden szelidségét és hű szeretetét mutatja.”

A feledés órája.

A könyvkiadók a világfiak részére egy könyvsorozatot adtak ki, amelynek általános címe ez volt: *A feledés órája*. Nem ok nélkül tételezték fel, hogy az emberek legnagyobb része csak egy dolgot kíván: nem gondolkodni, a lehető legtávolabbra menekülni.

Ugyanez az elgondolás vezérelt egy játékkereskedőt, aki hogy játékszerei jól fogyjanak, ezt iratta a kirakat üvegére: „Ez fog megmenteni a szükséges gondolkodástól.”

Igen. *Felejtsünk, hogy boldogok legyünk*, hirdetik egyesek.

Mi azt mondjuk magunknak: *Hogy boldogok legyünk, emlékezzünk*.

Hogyan? Miénk a Szentháromság és bennünk van. Hogy vele találkozzunk és összeköttetésbe lépjünk, elég, ha rá-gondolunk, és követjük ezt a gondolatot mint a legszebb ábrándot, és gondosan igyekszünk ebben a gondolatban élni. P. Faber mondja, hogy Istennek bennem van az ő „embere”, az ő kedvenc ott-hona, és az legyen a törekvésem, hogy

ezt az embert egyedül hagyjam, és ne akarjam őt másokkal összehozni.

„Istennel járni ott benn” — ez a Krisztus Követése szerzője szerint az a kívánság, amely az öntudatosan keresztény lelket szüntelenül eltölti.

„Ó Istenem, add nekem az emlékezés kultuszát. Taníts meg engem visszaemlékezni. Sok a ragyogóan csodálatos dolog bennem. Nem akarok közömbös lenni az ő jelenlétükben. Az oltáriszentségi tabernákulumok előtt szüntelenül ég az öröklámpa. Hitszellemem szolgálgjon mécsemnek, nem azért, hogy mindenkor a belső Vendégre gondoljak, hiszen az lehetetlen, hanem, hogy legalább időről-időre feléje szálljon szerető gondolatom.”

December 12.

Ájtatosság a láthatatlan Vendég iránt.

P. de Foucauld ezeket írja családos nővérének: „Isten *bennünk*, lelkünk mélyén van... és mindig, mindig, szüntelen ott van, hallgat és kér bennünket, hogy beszéljünk egy kissé vele... Ne veld rá gyermekeidet, hogy beszél-

gessenek *lelkük isteni Vendégével*... Gyakran figyelmeztessd őket, hogy nekünk, keresztényeknek *nincs egyedüllét*. „A magánosság kihajtott és kivirágzott, mint a liliom” — mondja a Zsoltáros. Mily jó nekünk, hogy ez így van, hogy Isten bennünk van.

Szent Magdolna Sainte-Baumban nem volt kevésbé magános, mint Bethániában. A helyett, hogy a halandó alakban látható Isten lett volna előtte, a láthatatlan Istent bírta lelke mélyén, ki nem volt kevésbé jelen. Kedvesem, ugyanerre képes az én gyengeségem, az én életem. Törekedj arra, hogy inkább ez legyen a te életed is. Ez nem fog téged elkülöníteni, sem elvonni más elfoglaltságodtól, ez nem vesz el tőled *egy pillanatot sem*, hanem a helyett, hogy *egyedül* végeznéd kötelességeidet, most már *ketten* végzitek azokat. Időről-időre irányítsd szemeidet kebledre, térj magadba *egy negyedpercre* és mondd: „Istenem, te itt vagy, szeretlek téged.” Ez nem kerül több időbe és mindaz, amit cselekedni fogsz, sokkal jobb lesz, mert segítséged van és hozzá még *mi-csoda segítséged!* Lassankint ez szokásoddá válik és a végén érezni fogod,

hogy szüntelenül veled van ez az édes társ, szívünknek Istene...

Tehát számodra *többé nem lesz egyedüllet*... Imádkozzunk egymásért, hogy *lelkünk drága Vendégének* igen gyengéd társai legyünk."

Ha ez ajánlatos egy férjes és családos személynek, mennyivel inkább egy szerzetesi léleknek, aki állapotánál fogva magábaszállásra és belső életre van hivatva.

„Ó, isteni Mester, ki bennem lakozni kegyeskedsz, tedd, hogy ne hagyjalak egyedül, kössük össze mindkettőnk magányát!”

December 13.

Isten a lélekben.

Szent Lucia vértanú megjelent bírái előtt. „Igaz-e az, — kérdik tőle — amit ti keresztények állítotok, hogy Isten bennetek lakik?” — „Bizonyyal, semmi sem igazabb ennél” — válaszolja. És meghal, hogy ez állítás igazságáról tanúságot tegyen.

Micsoda öröm egy ilyen csoda! De

van-e elégséges hitem az ilyen valóság valóságában?

Maga Szent Pál is ebből élt: „Nem tudjátok, — ismételte — hogy kereszt-ségtek kegyelme által a Szentlélek lakik bennünk?” „Ti vagytok a Magasság-belinek élő templomai.”

Maga Jézus is ünnepélyesen kijelen-tette: „Ha valaki szeret engem (azaz a kegyelem állapotában van), Atyám szeretni fogja és hozzá megyünk (nem csupán egy pillanatra megyünk hozzá) és nála fogunk lakozni.” Csak egy dolog tudja Istent a lélekből kiűzni: a halálos bűn.

Kétségtelenül. És én erősen hiszek ebben a kimondhatatlan és igaz jelen-létben.

De tudhatom-e, hogy ez létezik ben-nem?

Bizonnyal. Ha lelkiismeretem tanúsko-dik arról, — ami elemi feltétel — hogy nem kell magamat súlyos vétekkel vá-dolni, akkor kétségtelenül kegyelemállapotban vagyok. És ha kegyelemállapot-ban vagyok, Isten feltétlen bizonyosság-gal bennem lakozik.

„Ó, isteni Háromság, tudom, hogy Te

lelkem szegény tabernákulumában lakozol, mennyire szeretném, ha ez a tudás ne lenne száraz és rideg tudás, hanem olyan tudás, amely „szeretetre fordít”. „Tedd, hogy e fölséges valósághoz kapcsoljam életem minden képességét.”

December 14.

Ízleljem meg Istent bennem.

Tudhatom, mégpedig tökéletes békét nyújtó, elégséges *bizonyossággal* tudhatom, hogy kegyelemállapotban vagyok, következőleg Isten bennem lakik. De tudom-e *ízlelni* a jelenlévő Istent?

Istent *kettős értelemben* lehet ízlelni.

Az első abban áll, hogy a lélek érezhető és mintegy kézzelfogható módon *tapasztalhatja*, hogy Isten benne lakik. Ez csak Isten *kivételes kegyelmével* szereshető meg és a misztikus kegyelmekhez tartozik. Magában véve ez a kegy nem sejtet többé-kevésbé nagy szentséget az illető személy részéről, aki ezt tapasztalja, hanem inkább isteni előzékenységet mutat. Bármilyen nagyobb

erényességű lélek híjával lehet mindenkoron az ilyen kegyelemnek.

Istent nemcsak ilyen érezhető és a lelket teljesen elfoglaló módon lehet ízlelni, hanem sokkal egyszerűbben is. *A tárgyat teljesen magába ölelő hittel* is tapasztalhatjuk, hogy mily édes az Úr. Amidőn a Szentlélekhez szóló könyör-gésben kérjük, hogy az isteni valóságokat egyenességgel értékelhessük, célzást teszünk az erény és a szent dolgok ízlelésére: *recta sapere*, megízlelni a jókat. És amikor a pünkösdi himnuszban a Szentlélekhez mint a lelkek isteni Vigasztalójához fordulunk, ebből az *élénkebb hitből* fakadó vigasztalásról beszélünk.

„Ó, lelkemben élő Isten, gyarapítsd bennem az isteni jelenlétedbe vetett hitemet! Nem kérem azt, hogy itt a földön tapasztaljam édességedet, elég tudnom, hogy bennem vagy. De add meg nekem azt, hogy mindinkább ebben a tudatban éljek, amelyet nekem adtál, hogy hitem mindennap növekvőbb legyen és a veled való mindig mélyebb kapcsolatba vigyen.”

December 15.

Mindíg imádkozni.

Ha Isten szüntelenül lelkemben lakik, nem kívánatos-e akkor, hogy lelkem központjában legyek mindenkor és az *Ő társaságát képezem?*

És akkor mivé lesz valamennyi elfoglaltságom, amely hivatalosan nem imádság? Mivé lesz tanítási előkészületem, vagy tanórám, ha tanítónő vagyok, vagy hivatali ténykedésem, tisztogatásom, konyhai munkám, kötözésem, stb ?

Minden igen egyszerű.

Nem azt kéri tőlem, hogy csak *imádsággyakorlatokat* végezzek, hanem, hogy mindig az *imádság állapotában* maradjak.

Csak imádsággyakorlatokat végezni annyi, mint egyik imagyakorlatot a másik után végezni és ez elfoglaltságomban Istenre gondolni. Erről itt nem lehet szó, mert különben állapotbeli kötelességemet elmulasztanám. Amikor itt az *imádság* ideje, akkor helyes és szükséges, hogy minden tehetséggel Istenre gondoljak és vele beszéljek. *Ajtatossági gyakorlataimon kívül* lénye-

ges elfoglaltságom nem az, hogy Istenre gondoljak, hanem hogy azt, amit meg kell tennem, a lehető legjobban a jó Istenért tegyem. Ez jelenti az imádság állapotát, másképen az Istenhez *emelkedés állapotát*. Vele egyesülök, nem az emlékezetemmel, hanem az akaratommal. És ha előfordulna az, hogy teendőm jó elvégzése céljából szükségem lenne arra, hogy ne gondoljak Istenre, nem kellene haboznom.

Tehát az *imádságnál gondoljak Istenre*. Igen, a lehető legjobban, mert bizonyos, hogy az Istenre gondolással gyújtom fel leginkább az istenszeretetet.

Az *imádságon kívül* nem annyira Istenre *gondolok*, mint inkább *Istenért cselekszem*. E célból lehetőleg egyenes és magasztos „szándékkal” az „Istenhez emelkedés állapotába” helyezkedem és nem nyugtalankodom, ha néha elég hosszú ideig nem gondolok Istenre, bár mindenben Őt akarom. Lassankint arra jutok, hogy minél inkább hozzászokom a láthatatlan világhoz, annál inkább otthonos lesz számomra az Istenre való gondolat. Türelem és tökéletes béke.

Nézzem Márlót.

Dante a Mennyország XXXII. énekében Szent Bernát, a Madonna nagy tisztelőjének ajkára adta a következő sürgető felhívást: „Tekintsd most azt az arcot, amely mindennél inkább hasonlít Krisztushoz. Egyedül az ő ragyogása képesíthet arra, hogy Krisztust nézzed.”

Ki nem ábrándozott a szentostya előtt egyik napon azon, hogy bárcsak lehul-lana a fátyol és Jézus kinyilatkoztatná magát, kilépne inkognitójából és enged-né, hogy szemlélhessük őt úgy, amint egykoron Galileában és Judeában az apostolok és szent asszonyok tették?

De nem! Semmi más, csak hit. Szem-lélni majd később lehet. Jelenleg hinni; hinni látás nélkül.

Kialakíthatom magamban Jézusnak ezt és ezt a képét, amelyet ismerek és amely legjobbnak látszik. De mily óri-ási távolság van minde képek és a meg-testesült Ige imádatos Arca, az igazi Arc között!... Nincs róla hiteles kép és kétségtelenül jobb ez így. Ezáltal

lefesthetem azt gondolatom, ábránd-képem szerint.

Ugyanígy nincs egyetlen arckép sem Máriáról. A szentlukácsi Madonnák nem Szent Lukácstól valók, és azokról az arcokról, amelyeket századok folyamán a festők és szobrászok elének állítottak, nem mondhatjuk: Itt van! Valóban ez az! Lelkem belsejében gondolatommal és szívemmel megrajzolom az ő arcát és gyakran, gyakran, hosszan, hosszan szemlélem. Mily szép már így is!... És a valóságban mennyivel szebb!

A fizikai arcvonások hiányában itt az erkölcsi arckép: „Tota pulchra es Maria! Egészen szép vagy, ó Mária! Benned találok azt, ami a tisztaságban legbefejezettebb; benned találok azt, ami a szelídségben legbefejezettebb, benned találok azt, ami az alázatosságban, bátorságban, felebaráti szeretetben, okosságban a legbefejezettebb.”

Amikor a *loretói litániát* imádkozom, ezt az értelmezést vigyem valamennyi megszólításba.

Isten háza.

Isten bennem él. Hihetetlen, hogy ez mennyire közömbös előttem! Mennyi minden megváltozna életemben, ha Isten nem egyezne bele ebbe a fölséges és folytonos jelenlétbe?

Jákob Kánaánba vivő hosszú útjában egyik este lefeküdt egy kőre, hogy aludjék. A pusztaság tökéletes magánya. És íme, álmában a puszta különös módon benépesült: angyalok serege jár-kele Isten és párnája között. Jákob felébred: „Valóban az Úr van e helyen és én nem tudtam. Mely rettenetes ez a hely! Nem egyéb ez, mint az *Isten háza* és a menny kapuja.”

Jákob felébredt. Én nem folytatom tovább az *alvást*? „Isten háza” vagyok; jelent ez valamit nekem? Még jobban és több jogcímrel, mint a puszta pátriárkája, kiálthatom: „Az Úr van itt.” Nem ábránd, nem valami szép álom mutatta ezt meg nekem. Maga a kinyilatkoztatás vállal érte felelősséget. De hogyan? Én meg úgy élek, *mintha nem is tudnám*. Tudom és minden úgy történik,

mintha nem tudnám. Magányom benépesült és én mindig magánynak tartom. Ha elég hitem lenne, hogy kövessem Isten angyalainak szárnyalását, látnám Jákob létráját, de nem felemelkedni a csillagokhoz, hanem leszállni lelkem egébe, ahol Isten lakozik.

Jákob meg akarta *őrizni* híres felfedezésének *emlékét*. Azt a követ, amelyen aludt, az út szélére emlékjelül felállította. Ivadéakai mindenkoron megemlékeznek róla.

Állítsak fel én is egy *emlékoszlopot* bensőmben. „Itt az Isten háza.”

„Ó, örökkévaló Uram, ki szüntelenül bennem lakozni méltóztatol, ne elégedj meg azzal, hogy bennem vagy, tedd, hogy én is *lakozzam bennem*. Te, Te itt vagy, de én nem vagyok itt. Add meg, hogy gondom legyen hozzád jönni és közeledben lakni, amint neked gondod van hozzám jönni és bennem lakni.”

December 18.

Aranyposztó-tábor vagy Istálló?

A történelemben ismeretes az aranyposztó-táborban lefolyt híres találkozás.

Az egyik francia király az angol király bizalmát és barátságát akarta megnyerni és ezért a legpompásabb környezetben mutatta meg magát előtte. Kiadta a parancsot, hogy gyűjtsék össze a legszebb szöveteket és leggazdagabb kárpitokat, rendezzenek fényes ünnepeket és öltsek fel a legkápráztatóbb ruhákat. Az egyik mondani fogja: Egy uralkodó, aki szövetséget keres, bemutathatja-e magát ennél nagyszerűbb pompában? A másik azt mondja: Az ilyen királyt szeretni kell. Ismét másik azt mondhatja: Az ilyen király nem az, akit megvetni vagy megverni lehet.

És Isten a világ kezdetén csodaszép aranyposztó-tábort teremtett az egész világmindenségéből, hogy a teremtés királyának kegyét megnyerje. Minden gazdag, ragyogó és fényűző volt. Az ember bizonyára meghajlik és elismeri a *Teremtő hatalmát* és aláírja a szövetségi szerződést, amelyben tisztelettel meghódol előtte és elpusztíthatatlan szeretetéről biztosítja.

Sajnos! A keret szép volt és Isten nagy volt. De Ádám *nagyon kicsiny* volt és törpe büszkeségbe esett.

Tehát Isten megváltoztatta a módszerét.

Az aranyposztó-tábor, a *ragyogó keret* helyett a *jelentéktelenség keretét* kereste, minthogy az emberiség csak kicsinység és középszerűség volt.

És ez volt az *istálló*.

„Ah, a nagyság nem hódít meg titeket. Látni fogjátok *minden nagyság eltűnését*. Ah, világmindenségem gazdagsága nem indít meg titeket. Talán jászolom szerénysége mondani fog valamit nektek.

Nézd csak! Mindkét oldalról én vagyok, a te Istened. *Nagy* vagyok és *kicsiny* vagyok. Válassz! *Minden* vagyok, *semmi* vagyok. Határozz, hogy a kettő közül kinek adod magadat? Kell még többet tenni, hogy szeretetedet megnyerjem?”

December 19.

Eltorlaszolni.

Amidőn József és Mária menedéket kér Betlehemben, elutasítják őket. Nincs hely számukra. Minden zsúfolva van. A *karavánszerájok* tömve vannak.

Vajjon az én lelkem nem ilyen *túlzsúfolt vendégtogadó-e*, ilyen megtelt karavánszeráj, amelyben a haszontalan gondolatok tarka-barka tömege hullámozik?

Vajjon nem a miatt is gondolok olyan nehezen időről-időre Istenre, mert fölösleges és *időszerűtlen képzeleteket* őrlök elmémben?

Hogyan lenne hely az én elmémben a lényeges gondolatának, ha emlékeztem csak a *hiábavaló gondolatok* iránt érdeklődik?

Nem kell-e a lélek elől *eltorlaszolni* az ilyen gondolatok özönét?

Amikor azt ajánljuk, hogy munkánkba vigyük bele legjobb akaratunkat és képességünket és ne foglalkozzunk folyton azzal, hogy elvégzése közben Istenre gondolunk-e, vagy nem, ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy folytonosan nyitva kell hagyni ajtónkat az összes gondolatoknak, amelyek jelentkeznek és amelyek talán teljesen idegenek a folyamatban lévő munkától.

Gondoljunk arra, amit cselekszünk és végezzük azt a lehető legjobban. Ez igen. Profán gondolatokkal foglalkozni

ugyanakkor, amikor egy isteni gondolatnak ugyanolyan vagy jobb helye lenne, ez nem helyes. Serényen, egész szívvel és elmével végezzem munkámat. Ha az, amivel foglalkozom, szabad gondolkozást enged, *gondoljak Istenre*. Neki van elsődleges joga. Eltorlaszolni.

„Ó, szeretett Ige, annak a kellemetlenségnek az emlékére, amelyben Józsefnek és Máriának része volt, amikor helyet kértek a vendégfogadóknak és nem kaptak, ma különösen *teljesebb és szeretőbb* helyet akarok neked adni *bennem* és összeszedettebben, mélyebben benned és veled akarok élni.”

December 20.

Előkészület az elmélkedésre.

A bölcsek felfedezték a *csillagot*... Nemsokára *útra* készülnek.

Nem vittek semmit sem magukkal? De igen. Tudják, hogy királyhoz mennek, és illő, hogy legjobb tehetségük szerint készüljenek a szent találkozásra. Megérdeklődik, hogy mit vigyenek *hódolatul* Jézusnak.

Amikor elmélkedésre *készülők*, te-

szek-e hasonló intézkedést? Mondom-e magamnak: Ime, közeleg a szent társalgás. Bebocsátást nyerek a magasságbeli Istenhez, hogy szemléljem Udvözítőmet, hogy beszéljek Királyommal. Hogyan készüljek rá méltóan? Vagy pedig úgy látok hozzá az elmélkedéshez, mint akármilyen *profán művelethez*?

Ha összeszedetten élnék, minden pillanatban készen kellene lennem, hogy Isten fogadjon és *vele beszélgessek*. Nagy tévedés az, hogy gondolatomban különbséget teszek az elmélkedés ideje és a napnak bármely más ideje között. Napom *minden pillanatának* annyira az Istennel való egyesülés pillanatának kellene lenni, hogy bármikor azonnal az igazi és teljes elmélkedésbe kellene vezetni.

Sajnos, a gyakorlatban nem így van, és az Istennel való egyesülésnek ez a formája *szétfolyik*, alig létezik, és innét van a szakadás a rendes életem és imaéletem között.

Kettős következtetést vonok le ebből: arra törekszem, hogy mind *kisebb legyen a különbség* ama összeszedettség között, amellyel az elmélkedést végzem

és amelyben egész napon át vagyok, és azután azon leszek, hogy elmélkedésem összeszedettsége a *lehető legbensőségsőbb* legyen, amit azáltal érek el, hogy buzgón és komolyan készülök rá.

December 21.

Az én jászolom.

A bölcseknek és pásztoroknak hosszú távolságot kellett befutni, hogy a jászolt megtalálják. Az *én jászolom bennem van.*

A reggeli imádság előkészítő szavai: „*Helyezkedjünk Isten jelenlétébe és imádjuk őt!*” csak félig fedik az igazságot. Nekem nem kell Isten jelenlétébe helyezkednem, én *abban vagyok mindig.* Az előkészítő szavak inkább azt sugallják, hogy vegyem figyelembe azt, hogy Isten jelen van, *legyek én is jelen Istennél.*

Hogy egyesülés legyen, ahhoz közös jelenlét szükséges. Isten hiába van jelen, ha én nem vagyok jelen, hanem folytonosan távol vagyok.

Mivel Ő jelen van, vegyek magamnak fáradságot és menjek *oda, ahol Ő van;*

az érintkezés, az egybekapcsolás könnyű, ugyanígy a társalgás és a kifejezett szeretet.

Utolsó gondolatom minden este legyen *lelkem élő jászola*, hasonlóképen első gondolatom minden reggel ez legyen, ez a háromszor szent Isten, aki éjszakai pihenésem közben egy pillanatra sem hagyott el engemet. Gyorsan rendezzünk el mindent a szerető találkozásra, egy sugárzó duóra. Ő, az Úr állandóan készenlétben van és vár engem, karjai széttárva, Szive hív engem. *És én?*

Mily távol vagyok mindig az oly közel lévő Istentől!

Lakjak lelkemben.

„Ő, jászolban fekvő Jézus, te *hozzám* jössz lakni emberi testeddel, valahányszor áldozom, és jelenléted mindaddig tart *bennem*, míg a szent színek is tartanak. De eme *istenemberi* jelenléteden kívül van neked *bennem* minden pillanatban *isteni* jelenléted is, mivel a kegyelemállapottal Te bennem élsz, mint az Atyával és Szentlélekkel egyesült Ige.”

Útban Betlehem felé.

Az én utam és járásom a házon kívül, ha kötelességem kiszólít, vagy a zárda belsejében.

Hasonlítsam össze Mária és József csendes összeszedettségével, Istennel való édes egyesülésével. A Szűz ismeri kettős kincsét, amelyet hordoz, a *Szent-háromságot*, akivel ő, a megszentelő kegyelemben gazdag Immaculata telve van, és az *Istenembert*, aki nemsokára megjelenik a földön. A természetfölötti kegyelmekben gazdag és igaz József áldja Istent, aki őt kívülről, de mégis szorosan részesévé teszi a felséges születésnek. A nagy Mária mellett aláztatosan elfogadja, hogy csak az legyen, aminek Isten őt rendelte. És Mária sem gondol másra, csak arra, amelynek betöltésére Isten őt, az egyszerűt felhívta.

Mindkettő *magába mélyedő*, mindkettő *alázatos*.

Mindkettő *engedelmes*. Oda mennek, ahová Isten vezeti őket. Nem tudják, hová? Betlehembe, igen, hogy ők is beiratkozzanak. De fognak-e helyet találni?

És ha nem, hová menjenek? Nem fontos. Ez a parancs. A császár parancsán felül a Gondviselés rendelkezését látják, és engedelmességükben nincs semmi keserűség. Talán nem értik meg teljesen. Hasznos-e? *Istennek megvannak a tervei.* Átadják magukat neki.

„Jézus, Mária, József, adjátok meg minden cselekedetemben ezt a három nagy erényt: az *összeszedettséget*, az *alázatosságot* és a *teljes önátadást*. Legyek mindinkább egyesülve a Szentháromsággal, aki nem távozik el tőlem. Legyek mindinkább észrevétlen és igazán alázatos, és egyedül azt kívánjam, hogy szerzetemnek és közösségünk minden tagjának szolgáljak. Bármilyen történik, legyek mindinkább a Gondviselésben bizakodó és *magamat teljesen átadó.*”

December 23.

Mária mindent megőrzött magában.

„Mária minden dolgot megőrzött szívében.” Mi volt az a központ, amely felé minden gondolata irányult? Isteni Fiának szava vagy az Isten üzenete. A

többi nem foglalta le őt. Ahol a kincse volt, *ott volt a szíve*.

És én milyen helyet adok napközben az Udvözítő emberségének, nyilvános és főképen elrejtett életének, szenvedésének, oltáriszentségi jelenlétének? A segítség nem hiányzik: az elmélkedés, a lelki olvasmányok, az imádságok, bizonyos társalgások és jó példák.

Miként Mária, megőrzöm-e szívemben mindazt az istenit, amiben részesülök, vagy talán idegen vagyok a természetfölötti valóságok közepette, amelyek mindennapi életem keretét alkotják?

Fénelon ajánlja: „Azt, ami elfoglal, hasonlítsd Istenhez, ki téged elfoglalhatna.” Micsoda távolság, micsoda mélység!...

A baj nem onnan származik, hogy nem fejtek ki elég buzgóságot az elmélkedésben, hanem onnan, hogy túlságosan kívül maradok azokon a valóságokon, amelyekről elmélkedem. Nem ismerem fel mindezen valóságok igazi értékét. Az igazságokat le kell szállítani *lelkem mélyébe*; ha a *felszínen* maradnak, nincs bennük semmi megragadó, semmi felbuzdító, semmi megindító. El-

mélkedésem igazi és nagy céljának ennek kellene lennie: a láthatatlan, nagy valóságokat vigyem közel a látható érzéki keretbe szorított szegény rab lelkemhez, fedezzem fel azokat és ismerjem „az egyetlen szükségest”. A többi semmi.

Elhatározás: jobban *belemélyedek imádságomba.*

December 24.

A csendes József.

„Bensőséges pátriárka, József, szerezd meg nekünk a csendet!” (Claudel.)

Ha Máriáról írva van: „Mindent megőrzött szívében”, nem gondolhatjuk-e, hogy József, *csendbe temetve*, mély magábavonultságban élte át a szent gyermekség minden eseményét? Tőle nem hallunk egy szót sem. Jézus *hallgat*, ő nem tud beszélni. Mária *hallgat*, József *hallgat*. Kettőjük közül egyik sem akar beszélni. Mit tudnának kifejezni? A szavak eltűnnek bizonyos mélységek peremén. Tehetetlenségük világos. De *mi-csoda gazdagság a csend!*

József szemei szemlélődnek; ez egy

örökös szemlélő elmélkedés. Ajkai csukva vannak. Ha szavak előjönnek, amikor hallgatni kellene, amikor a körülmény csendet parancsol, ez olyan, mintha valahol valami *elszakadna*, mint ha a *templom kárpítja* kettéhasadna, jelezve, hogy *nagy halál* következett be.

Beszélni akkor, amikor hallgatni kellene, olyan az, mint egy gyilkos gesztus: az összeszedettség megöletett, a *magány*, amelyet Faber annyira magasztalt, hogy *nyolcadik szentségnek* nevezett, mivel annyira megadja Istent, ez a magány meghalt és vele együtt meghalt *az isteni kapcsolatok*, a felemelő gondolatok, a belső megnyugvás *egész nemzedéke*, amelyet a magány nemzett volna.

A *zaj vonzalmának* nagynak kell lennie, hogy előbbre helyezzük azt a csendnél.

„Ó, csendes Szent József, taníts meg engem a *gazdagító magány* értékelésére! Bensőséges pátriárka, oktass engem a csendre, szerezd meg azt nekem!”

Az emberré lett Szeretet.

Ó, Krisztus, „emberré lett Szeretet”, ahogyan tégedet Assisi Szent Ferenc nevezett, dicsőségtelen jászolodban szemlélem imádandó elrejtett dicsőségedet.

Ott, az összehordott szalmával bélelt deszkák kicsiny keretében, a Mária által hozott szegényes szövetek között szemlélek kicsiny és mégis oly nagy Udvozítóm.

Hagyod magadat nézni és elrejtet magadat.

Hagyod magad nézni abban az emberiségben, amelyet Mária adott neked. De ki ismerné fel Istent ebben a kicsiny gyermekben, amilyen te vagy? *Isten a vályuban!* Állatok vályuja Istenhez méltó trón-e?

„Emberré lett Szeretet”, ki hozott ide le? *A Szeretet.* Hogy az Ige testté lett, ez azt jelenti, hogy az emberiségért égő szeretete öröktől fogva meghatározta neki ezt a földrejövetelt.

Bármily messzire megyek vissza az örökkévalóság mérhetetlen távolságá-

ban, ott *talállak téged elfoglalva*, amint szeretsz minket, szeretsz engemet, semmirevaló szegényt; ott *talállak elfoglalva*, amint *felajánlod magadat*, hogy amikor itt az ideje, közénk jöjj. Ma megtörtént, íme, itt vagy.

Szeretetet, Szeretetet akartam látni. A Szeretet emberré lett. Mindenért téged vennélek karjaimba és minden ellenem lehet, csak enyém légy egy pillanatra, emberré lett Szeretet!

Lássuk csak, igaz ez? Képzelműd, örült vagyok. Ez a *Kisded*, aki itt van, ez lenne az Üdvözítőm, saját személyében?

Nos hát! Talán kétségbe vonnád? Menj és egész szerelmeddel szeresd a Szeretetet!

December 26.

A világhoz való ragaszkodás.

A jászol sok tanítása közül az egyik a *világtól való elszakadás, a világ megvetése*.

Az Isten igéje egészen más díszek között születhetett volna meg. Miért ez a *legnagyobb szegénység*? A názáreti kis

ház nem volt már elég szegényes? Még ennél is kevésbbé csillogó dolog kellett. Az otthonában az ember, bármily szegényes is legyen az, mégis csak *otthon* van. Itt nincs semmi ehhez hasonló. A világ Udvözítője az útszélen, egy menedékhelyen, állatok félszerében jön a világra, és fiatal anyja bölcsőül jászolt kölcsönöz neki.

„Ah, csak jöjjön ide a büszkeség, hogy eltűnjön” — mondja Barat Szent Zsófia. „Előttem — folytatja ugyanő — az a nagy titok, amelyet nem tudok magamnak megmagyarázni, hogy a jászol látára hogyan tud még egy szerzetesnő önző maradni...? Ha a jászol nem tanít meg minket a végesről, a teremtettről való *feltétlen lemondásra*, örültek és elvakultak vagyunk. Térjünk be a világ apró házaiba, telve vannak velük.”

Nem őriztem meg valamit a *világ szelleméből*, bizonyos külsőségek kedvelését, a csillogónak, a jólesőnek a szeretetét? Van-e bennem még valami a *tet-szelgésből*, bizonyos *hiúságból*, legyen az akár a ruházatban, akár a fátyolviselésben, akár a mellkendő viseletében? Vagy ha szerzetesi öltözék nélkül, világi

ruhában kell járnom, nem veszek-e át egyet-mást a világias divatérzületből?

Természetesen tegyem meg azt, amit kell, hogy az illendőségben hiány ne legyen és nevetségessé ne váljak. De ha ezt rendeztem, törekedjem valóban szegény szegénységre.

December 27.

Jézusra boruló János.

Az *önátadás* kedves gesztusa.

A jó Mester részéről határtalan *könyörület*. János részéről határtalan *bizalom*.

Nagyon jól látom, hogyan folyt le az egész. Az utolsó vacsora vendégei nem ültek az asztalnál, mint mi, hanem végigfeküdtek a kereveteken és fejüket bal könyökükön pihentették. Jobb kezük szabadon mozgott, hogy az asztalon lévő ételeket megfogják, midőn az étkezés feje erre jelt adott. Könnyen elképzelem Jézust, amint baljánál Péter és jobbjánál János fekszik és ezért csak egy könnyű kézmozdulatot kellett tennie, hogy szeretett apostolát *Szívéhez* vonja.

Az egyik író (Mauriac) említést tesz erről az esetről és egyszerűen — de mily kifejezően — azt mondja: „Ez a váll, amelyre egy fa, egy *akasztófa* készült ráesni, ebben a pillanatban egy *fej* élő súlyát fogadta.”

Hajtsam én is gyakran tisztelettel és igen nagy szeretettel szegény *szomorú* fejemet a Mester vállára, amikor megpróbáltatás ér és nem bírom tovább; hajtsam a Mester vállára *haszontalan* fejemet, amikor szükségem van arra, hogy megtanuljam a megváltás nagy kívánalmait, és hogy közelebbről halljam Jézus Szívének dobogását. Hajtsam rá fejemet, amikor az a kor súlyától nagyon *nehéz* lesz, hogy a vele való kapcsolattal könnyebb legyen hordozni a keresztet.

„Numquam separari a te. Sohasem szakadjak el tőled, Uram. Nemcsak, hogy sohasem szakadjak el tőled, hanem mindinkább haladjak előre a tiszteletteljes és bizalmas meghittségben.”

Aprószentek.

Haragszanak Jézusra. Miatta pusztulnak el az aprószentek. Mindenképen el kell tüntetni az újszülöttet, akiről a bölcseknek hírt kellene hozni. De a szerencsétlenek visszautaztak hazájukba, a nélkül, hogy bejöttek volna a palotába. Heródes haragra gyullad és kiadja a parancsot: „*Öljétek meg minden kisgyermeket, a nélkül, hogy egy is megmaradna. Szükséges, hogy a zsidók jövőendő királya a hekatombába tartozzék. Jaj, ha az értékes gyermek, mint egykor Athalia királyné korában Joás, megmenekül! Nem, nem. Mind megértettétek: öljétek meg valamennyit!*”

Heródes számításába nem vette be az *isteni Gondviselést*. „Kelj föl, — mondja az angyal Józsefnek — vedd a gyermeket és anyját és fuss Egyiptomba! Visszajösz akkor, amikor Isten értésedre adja!”

József elutazik, a Gyermekek megmenekül. A gyors engedelmesség csodája. Néhány órai késedelem és máris vége, Jézus a hekatombában lenne.

„Ó, isteni Udvözítóm, születésed óta azt akartad, hogy miattad szenvedés érjen többeket. Semmi egyéb, csak az a tény, hogy a fogadalommal neked vagyunk szentelve, az államhatalom haragját és üldözését vonhatja ránk. Kortársaidnak, az aprószenteknek megvannak az ő követőik minden korban. Ó Jézus, ha *nevedért* szenvednem kell, légy áldott! És adj erőt!”

Mindinkább hinni akarok a Gondviselésben. Nincs elég hitem. Nólai Szent Félixet üldözik és ő falhasadékba rejtőzködik... Azonnal leszáll egy pók és hálót sző a bejárathoz. Az üldözők odaérkeznek, meglátják a pókhálót és azt mondják egymásnak: „Senki sem léphetett itt be régóta”, és tovább mennek. Szent Paulin erre az esetre vonatkozólag mondja: „Ahol Krisztus jelen van, ott a pókháló fallá változik; ahol Krisztus nincs jelen, a fal pókhálóvá lesz.”

December 29.

Nagy öröm.

„Nagy örömet hirdetek nektek” — magyarázza az angyal a pásztoroknak.

Mi ez az öröm? — „*Üdvözítő* született nektek.” — És mennyiben jelent ez örömet?

Az isteni élet Ádám és Éva vétke óta elveszett a földön. Csak kivételes módon és eszközzel üdvözülhettek az emberek, akárcsak ma is azok, akik nem ismerik az igaz hitet, vagyis a tévedés sötétségében való hűséggel. Én *rendes eszközt* használok, a látható Egyházhoz tartozom. Ezáltal mennyi módomban és eszközöm van, hogy *megismerjem* az igazságot? Mennyi segítségem van, hogy hitemet *éljem*?

Eléggé meg vagyok-e győződve arról, hogy a katolicizmus mindenekelőtt az öröm tanítása? *Evangélium* annyit tesz, mint *örömhír*. Az isteni élet elveszett. Ismét helyre lesz állítva. *Dicsőség* Istennek az égből, béke az embereknek a földön. „Öröm, öröm, sírj az örömtől!” — merte mondani Pascal.

Bizonyos megelőző nevelés folytán a *vallás* először talán inkább törvénykönyvnek jelent meg előttem, mint *örömhírnek*, inkább megszorító rendelkezések összességének, mint *felszabadulásnak* és *örvendezésnek*. Hallgassam

csak az angyalok énekét. Az evangélium mindenekelőtt annak az üzenete, hogy a megváltás megvalósult. Dicsérjük Istent! Öröm, öröm. Béke és öröm!

„Ó, Jézus, talán a most befejeződő évben nem éltem eléggé az örömben; e miatt szemrehányást teszek magamnak, mert életem, a maga részéről kevésbé volt sugárzó és egy kissé megfogyatkozott. A következő évben lelkemet az igazi evangélium szelleme és méretei szerint széttárni akarom.” „Csak akkor lenne jogunk szomorkodni, — mondotta egy püspök — ha bebizonyosodna az a hír, hogy Istenünk meghalt. Márpedig Istenünk nemcsak hogy nem halt meg, de íme, le is szállott a földre, hogy itt éljen. Micsoda ok az örömmel!”

December 30.

Tilos az álldogálás.

Nagyobb városokban a forgalmasabb útvonalakon és útkereszteződéseknél nagy feliratok intenek: „Tilos az álldogálás!” Tehát a forgalmasabb körutakon és fordulókon nem lehet megállni, legalább is hosszabb időre. *Előre kell*

menni, a végcél felé kell haladni, akár-mibe is kerül.

Én is útban vagyok. *Törekedni* kell a végcél felé. Ha megszűnöm törekedni, hivatásomon kívül vagyok, többé nem teszek eleget annak, amit szerzetem tőlem vár, amit Isten követel, amire elköteleztem magamat.

Mit ér az, ha időről-időre, például a lelkigyakorlatok alkalmával, erős begyújtást végzek és azután utána ismét bekövetkezik a *stagnálás*.

Ha a kis hegyi kápolnához ér a ritka vándor és meghúzza a torony árva harangját, a verebek, varjak, denevérek azonnal felébrednek álmukból és nyugalomukból és röpködni kezdenek. De rövid keringés után, mihelyt a harang hangja elszáll, mint győztesek és megnyugodtak ismét visszatérnek édes pihenőhelyükre.

Igy van ez énvelem *lelkigyakorlataim* alkalmával. Micsoda szárnyalás az elérhetetlen után! De nemsokára visszatér a nyugalom, a harang nem szól többé, a zaj elül. Régi apró szenvedélyeim, rossz szokásaim mint nehéz szárnyú

varjak és denevérek, az elernyedés perceiben ismét megtalálják fészüküket.

Nem így! Mindennap fel kell íjazni, meg kell szólaltatni a harangot, ki kell űzni a betolakodó vendégeket és meg kell akadályozni, hogy ismét elfoglalják az áhított sarkot. *Tilos az álldogálás!*

December 31.

A jó szerzetesnő.

„Olyan korban élünk, — mondta egy nagy és lelkes egyetemi tanár, Antoine Martel (Lettres, 131.) — amely nem elégedhetik meg jó plébániai hívekkel és jó apácákkal, hanem türelmetlenül várja a szenteket.”

Aki ezeket mondotta, valóban beszélhetett. Mint egyetemi tanár buzgó katolikus életet élt és főképen a felebaráti szeretet gyakorlásában nem riadt vissza semmitől, még attól sem, hogy minden héten elmenjen egy tehetetlen beteghez és megmossa a lábait.

„Korunk többé nem elégedhetik meg jó apácákkal, hanem türelmetlenül várja a szenteket.”

Ha valamikor, úgy az év végén itt az

alkalmas pillanat, hogy megkérdezzem magamtól, hogy hol vagyok én ebben?

Rossz szerzetesnő? Remélem, nem.

Egyszerűen „jó szerzetesnő”? — Ez nem elég.

Szent szerzetesnő? Ez az, amit tudni kellene. Bátran fogadni lehetne, hogy messze vagyok attól. De hogyan, eláru-
lom küldetésemet, megghiúsítom Isten várakozását, azoknak a kívánságát, akik körülvesznek? Nincs itt az idő, hogy megkezdjem a munkát? Ime, tizenkét hónap elmúlt. Holnap új év kezdődik. Kérdést kell hozzám intézni, ítékezés alá kell magamat vonni. A jövődő hónapok hasonlóak legyenek az elmúlt hónapokhoz? Vagy *más dologra* lenne szükség, több nagylelkűségre, több lendületre, több szeretetre?

Egy derék leány, ki nem mindent cselekedett jól, de aki őszintén és teljesen megtért, Eve Lavallière, azt kérte, hogy sírjára ezt a bizalommal teljes mondást írják: „Te, aki teremtetted engemet, irgalmazz nekem!”

Multamat tekintve reménységgel biz-
zam magamat Istenre. A *jövőre* nézve,
előre a *szenség felé!*

JANUÁR HAVI ELMÉLKEDÉSEK.

Január 1.

Újév.

XVI. Lajos francia király szentéletű nővére, Erzsébet hercegnő ezt az imádságot mondotta az év kezdetén börtönében:

„Mi fog engem érni ebben az évben, Istenem? Nem tudom. Csak annyit tudok, hogy semmi olyan nem ér, amit Te öröktől fogva előre nem láttál, rendszel és parancsoltál volna. Elég ez nekem, Istenem, elég ez nekem. Imádom örök és kifürkészhetetlen terveidet és alávetem magamat nekik éretted való szeretetből teljes szívemmel. Mindent akarok, mindent elfogadok, teljes áldozatot hozok neked és ezt az áldozatot egyesítem Jézus Krisztus, az én isteni Udvözítőm áldozatával. Az ő nevében és végtelen érdemeinél fogva türelmet kérek

tőled szenvedéseimben és tökéletes meghódolást, amellyel neked tartozom mindenben, amelyet akarsz vagy megengedsz. Amen."

Isten kétségtelenül sokkal több örömet tartogat számomra, mint keresztet. Előre is köszönjek meg *minden örömet*, ami a *kereszteket* illeti, legyen bizalommal iránta és előre ajánljam fel nagylelkűségemet. Ha küldeni fog belőlük, arra emlékezem, hogy az év circumcisióval kezdődik és az *isteni Gyermekek élete kezdeténél a szenvedésben* mutatja meg. Az ő példájával buzdítom magamat.

Az év minden napján ezt az elhatározást akarom tenni, amelyet valaki megszerkesztett:

„*Reád mosolyogni, Istenem. Minden felebarátomra mosolyogni. Magamra mosolyogni.*

Reád mosolyogni, Istenem, könnyű, amikor megcirógatsz, de akkor is rád mosolyogni akarok, amikor megpróbáltatást és szenvedést küldesz rám...

Minden felebarátomra mosolyogni. Egyesekre még könnyű... De másokra... Azokra is akarok mosolyogni.

Magamra mosolyogni. Ah, íme, a legnehezebb. De te akarsz, Istenem, hogy szeressem lelkemet, hogy egészen szelíden felbátorítsam. Őreá is mosolyogni akarok.

És minden reggel örvendezve üdvözölni fogom a napot, amely megkezdődik, azt mondván neked, Istenem, hogy megelégedett és boldog leszek veled és mindennel. Amen."

Január 2.

Jézus, a rád emlékezés...

Gyakran énekeljük a Jézus a rád emlékezés kezdetű himnuszot. Tudom-e énekelni hazugság nélkül? Igaz az, Jézusom, hogy *édes emlékü* vagy nekem, más szóval, hogy boldogságot érzek, ha emlékembe idézem, vagy kiejtem nevedet? Vagy pedig neved olyan előttem, mint egy *közönséges név*, amely nem kelt bennem több hatást, mint akármilyen más név?

Nem arról van itt szó, hogy a Jézus név szótagjainak kiejtésekor többé-kevésbé meginduljak, vagy bizonyos vigasztalást érzek, hanem arról, hogy

minden esetben gyarapodjam az igazi szeretetben, a lemondás vágyában, a lelkek utáni szomjúságban.

Jézus *Udvözítőt* jelent.

Tehát *önajándékozást* jelent! Jobban fogom magamat odaadni és Jézus nevének említése — édes emlékü — buzdítani fog, hogy *jobban szeressek*.

Ez *áldozatot* jelent, vagyis hogy megváltói feladatának végéig kell menni és Isten tudja, mennyibe került ez a jó Mesternek, minthogy már körülmetéltetésétől kezdve ontja véré. Jézus nevének említése — „édes emlékü” — buzdítani fog, hogy *jobban legyőzzem magamat*.

Ez *buzgóságot* jelent a lelkek megmentésében. Ó Jézus, nevednek említése felráz engemet, hogy kitágítsam vagy legalább is *fokozzam buzgóságomat*.

Jesu dulcis memoria.

Január hó folyamán, valahányszor a közös imádság vagy röpimám alkalmával Jézus nevét ajkaimra veszem, szenteljek több *figyelmet* reá. Azokban a pillanatokban gondoljak *leggazdagabb képességemre, a szeretetre*. Jézus nevének kiejtése legyen számomra megnyug-

vás, de főképen legyen az *Jézus számára* szüntelenül megújuló *szeretetének bizonyága*.

Január 3.

Kövessém a csillagot.

Bizonyára sokan látták Keleten a csillagot. Mindenki arról beszélt: „Milyen gyönyörű égitest! Valóban rendkívüli!”

Csak a bölcsek határozták el magukat, hogy *elutaznak*.

Egyesek *megbírálták* őket: „De sürgős dolguk van. Minek kísérletezzen az ember, amikor nem tudja biztosan, hogy miről van szó? Várjunk, míg jobban informálva leszünk.” Elfelejtik mondani: „Kövessük őket, hogy mi is imádjuk a zsidók királyát!”

A bölcsek látták, elindulnak.

Micsoda nemes *rettenthetetlenség!*

És micsoda *hit!* Az úton kérdezősködni: „Hol van a király, ki nemrégén született?” (Mt. 2, 2.) És midőn Betlehemben vannak: „Eljöttünk *imádni*.” Unnepélyesen megvallják istenségét és lábai elé helyezik a gondosan magukkal hozott *kincseket*.

Micsoda tanulság számomra!

Látni a csillagot? De ez mindennap lehetséges! Többé-kevésbé világosan és néha vitathatatlan tisztasággal látom Istennek ezt és ezt a meghívását. Igen, szép lenne és jó lenne ezt megtenni, ezt a hiúságot elhagyni, ezt a kényelmet megszüntetni, felelni az összeszedettségre való bizalmas felhívásra...

Ez minden és én *maradok*. A helyett, hogy *elindulnék*, megelégszem azzal, hogy nézegetek; egyébként néha, hogy az *elindulásra* szóló felhívás ne lássék nagyon sürgetőnek, elmulasztok túlságosan nézni... Ez már annyira világos!

Hiányzik bennem a *lendület*. Életem jó szándékokkal van kikövezve. Időmet „nagyon jól megtehetem”-mel töltöm el és elkérgesedem a mozdulatlanságban és a stagnálásban.

„Ó, messze vidékről jött bölcsek, tanítsatok meg arra, hogy csak akkor találjuk meg Jézust, ha *Keletünket elhagyjuk*, hogy csak *hosszú karavánút* után érjük el Betlehemet, hogy nincs itt maradásra való idő, hanem... végre *el kell indulni*.”

Pásztorok és bölcsek.

Jézus a gazdagok és szegények között. Kinyújtja kezét ezeknek és azoknak, hogy üdvözítse őket.

A szegények *előbb* érnek oda, *közelebb* vannak, *kevesebb akadályuk* van. A bölcsek kénytelenek *messzebről* jönni. *Hegyeket* kell megmászniok, *kiterjedt vidékeken* kell áthaladniok.

Isten *szeráfot* küld a pásztorokhoz, csak egy *csillagot* a bölcsekhez. Mintha jobban akarná tisztelni azokat, akik a világ szemében kevésbé nagyok.

Mily esztelenség, ha a *szegényeket és gazdagokat elválasztani*, vagy egymással szembe állítani akarjuk. Mindkét osztály odajuthat az Üdvözítő keresztjéhez, a szegények, hogy megtanulják szegénységüket hordozni, a gazdagok, hogy megtanuljanak elszakadni gazdagságuktól a szegények javára. Hogy a szegények javára szolgál Urunk megfosztottsága, azt kétségbe vonni nem lehet, különben meg kellene tagadni az egész evangéliumot, kezdve a jászoltól. De ez nem jelenti azt, hogy az evangé-

lium átkozza azokat, akik másoknál inkább élvezik a föld javait. Elsősorban a föld minden java oly csekély dolog, azután azok, akik abból birtokolnak, oly nehéz terhet, oly súlyos kötelezettséget vállalnak, testvéreik gondja nehezedik rájuk és felelni fognak az utolsó napon javaik felhasználásáról; a számadás szigorú és követelő lesz.

De az egész emberi nemnek szóló tanításon kívül, mennyi tanítás van számomra. Ha a szegények kiváltságosak, ismerek egy eszközt, amellyel a szegényen született Üdvözítő kiváltságosává lehet lenni. Minél jobban elszakadok a világtól, annál jobban fog engem mint az ő sajátját felismerni a jászol Jézusa. A szerzetesi életben, ahol a szegénység nemcsak létezik, hanem szigorúan megtartatik, szintén lehet gazdagon élni. Vajjon az üldözés nem azért rabol-e el mindent a szegénységet tartó szerzetesek kezéből, hogy megtisztítsa őket a világ javaihoz való ragaszkodás minden salakjától?

Ne várjam a zárdából való kiűzetést, hogy szegényen éljek. Az én elszakadá-

som nem jöhet a *körülményekből*, hanem *szeretetéből*.

Január 5.

A Jászol szegénysége.

Lisieuxi Szent Teréz mondja, hogy posztuláns ideje alatt örvendett, amikor *gondozott dolgokat* kapott használatra és kéznél volt mindaz, amire *szüksége* volt, a nélkül, hogy keresnie kellett volna.

„Jézus türelmesen elszenvette ezt, — mondja — mert ő nem szeret egyszerre mindent megmutatni a lelkeknek és világosságát rendszerint csak lassan adja.”

Akkor még nem számolt azzal, hogy a szerzetesi életben nem kívánatos az, ha az ember sohasem *szenved hiányt*. Akkor még nem volt annyira, hogy kívánja a *kevésbé kényelmeset*, részint mások iránt való szeretetből, részint azért, hogy lelkét a jólét utáni minden vágytól eltorlaszolja.

Később Isten felhívta Szent Teréz figyelmét a *szegénység* gazdagságára és *előnyeire*.

„Valóságos szeretet fogott el — em-

líti — a legcsúnyább és a legkevesbbé kényelmes dolgok iránt és örömet éreztem, mikor cellámból elvitték szép kis korsómat és helyébe megcsorbult nagy korsót kaptam.”

„Ó Jézus, aki oly elszakadva éltél, Jézus, aki istállóban születted és utaidban gyakran fedél nélkül voltál és egészen közömbös voltál az élelemmel szemben, add meg nekem, hogy teljesen *elszakadjak a használatomra bízott dolgoktól*. Add meg, hogy ott, ahol választanom lehet, elhamarkodott buzgóság nélkül, de szívvel és egyszerűséggel forduljak ahhoz, *ami szegényebb*; és ha semmiben sem fogok nélkülözést szenvedni, add, hogy úgy rendezzem dolgomat, hogy *szándékosan nélkülözök valamit*.

Jézus, ki szereted a szegénységet, tégy engem szegénnyé, *igazán szegénnyé*, valóságban és szellemben, szellemben és valóságban.”

Vízkereszt.

Azt mondják, hogy a bölcsek ajándékait Görögországban, az Athos-hegyi kolostorban őriznék. Igaz-e ez, vagy csak legenda, az itt nem számít. Tekintsük csupán szimbolikus értéküket. A kolostorban *tizenkét apró kis aranyháromszöget és hetvenkét tömjén- és mirhaszemet* mutatnak.

Tizenkettő és hetvenkettő. Valószínűleg az apostolok és tanítványok számára vonatkozik mindkét szám, de hagyjuk ezt. A bölcsek nyolcvannégy kicsiny ajándékában a rám vonatkozó tanulság a következő: ezek nem masszív aranyrudak, és nem nehéz illattömegek. Nem. Könnyű, *finom arany munkák és legapróbb szemek.*

Néha *szilárd nagy ajándékokról* álmodom, amelyek megérik a fáradságot és valóban, a három fogadalom, amely aranyra, tömjénre és mirhára emlékeztet, nem apró dolog. Mennyire kell áldanom Istent, hogy kegyelméből felajánlhatom neki azokat.

Azonban szabályzatom és fogadalmam

keretében Isten olyan áldozatokat kér tőlem, amelyek *legapróbb darabkák*. Vajjon éppen azért, mert csak ilyen legapróbb darabkákról van szó, nem vétkezem-e igen gyakran azzal, hogy ezeket elmulasztom felajánlani? Mialatt várom a fontosabb alkalmakat, amelyek talán sohasem jönnek, elhanyagolom az *apró felajánlásokat*. Túlságosan könnyű ez az aranyékszer! Ezek a mirha- és tömjénszemek nagyon is észrevehetetlenek!

Helytelen módszer. Ebből a szempontból az Athos-hegyi példa értékes lehet számomra,

„Ó Jézus, a jászolban csak egy egészen kicsiny Gyermekként akartál megjelenni. Bizonnyal, hogy meg ne félemlítsél engemet és értésemre add, hogy ha csak apró dolgokat tudok neked felajánlani, nem fogsz a miatt rám nehezíteni. Értsd meg *jelentéktelenségemet* és hogy képtelen vagyok neked mást ajánlani, mint *semmiségeket*. Adj nekem elégséges *egyszerűséget*, hogy merjem azokat neked bemutatni, elégséges *nagylelkűséget*, hogy ne vonakodjam azokat neked adni, elégséges *szeretetet*,

hogy ezen semmiségeknek egy kis értéket adjak! Isteni Kisdéd, add nekem az egészen kicsiny dolgok becsülését és lásd benne igen nagy szereteted utáni szomjúságomat.”

Január 7.

Az Ige.

Minden általa, benne és érette lett.

Általa. A Szentháromság cselekvésében a személyek nincsenek elválasztva. Amikor azt mondjuk, hogy az Atya teremte, a három Személyre gondolunk; amikor a Lélek megszentel, nem csupán a Szentlélek cselekszi azt, hanem a három Személy. (Csupán a megtestesülés a Fiú sajátja.) Joggal mondhatta Urunk: „Minden hatalom nekem adatott az égen és a földön.” Minden vele lett és semmi sem lett nélküle.

Csodálni fogom a szeretett Igének ezt a fölséges hatalmát.

Benne. Nagyszerűen mondja Szent Pál az Efezusiakhoz írt levelének elején, hogy mi valamennyien Krisztusban nem-zettünk és lettünk. Isten nem képzelt el minket először mint egyszerű embereket,

azután istenített embereket, majd az isteni élet elvesztése után mint Krisztus által újra istenített embereket. Nem. Ő a legelső pillanattól kezdve mint *Krisztus kiegészítő részét* fogott fel és akart minket. Mi csak azért vagyunk, mert *Benne* vagyunk és Őkivüle semmik vagyunk.

Meg fogom köszönni az Igének, hogy oly közel kapcsolódom hozzá. *Membrum de membro*. Krisztus élő darabja. *Portio Christi*.

Érette. Az Atya csak azért teremtett mindent, csak azért istenítette meg az emberiséget, hogy Fiát dicsőítse. Isten nem minket, embereket akart törekvésének fő tárgyává tenni, hanem Jézusának dicsőségét. Minden csak Érette van.

Üdvözölni fogom az isteni Igét, mivel így Ő az Atya örök gondolatának központja és csúcspontja.

Január 8.

Gyermekekhez hasonlítani.

A gyermek egyszerű: nyíltan és egyszerűen megmondja azt, amit kíván. *Élénken* érzi mindazt, amire *szüksége*

van, ezért sürgetően és állhatatosan kér.

Szeret és nem kételkedik abban a szeretetben, amelyet iránta kimutatnak. *Átadja magát.*

Amidőn Urunk kér minket, hogy hasonlóak legyünk a gyermekekhez (eszmény, amely az első látszatra méltatlannak tűnik fel a felnőtt emberek előtt), ezeket kéri tőlünk. Ne tévesszük össze a *gyerekséget az egyszerűséggel*, a gyermekkor *hibáit a jótulajdonságaival*.

„Természetes” leszek és elkerülöm a mesterkéeltséget és a bonyodalmakat úgy az *Istennel*, mint az *emberekkel* való kapcsolataimban. *Igaznak lenni igazsággal*, ez oly ritka.

Semmi sem fog megzavarni Urunkhoz intézett kéréseimben; a gyermekek kedves *alkalmatlankodását*, bátor *merészségét* és azt a *sürgetését* akarom követni, amit semmi sem zavar meg. Reám nem fog vonatkozni a szemrehányás: „Eddig semmit sem kértetek.”

Különösen követni fogom a kicsinyek azon tulajdonságát, amellyel személyes viszonzás nélkül *szeretnek* és *nem kételkednek* abban a szeretetben, amelyben részesülnek. Időről-időre még túlságosan

játszom a nagy ember szerepét. Kérdést intézek magamhoz: „Valóban szeret engem Isten? Igazán szívesen fogadja hűségemet?” Kérdez-e ilyeneket magától a gyermek?

És azután *feltétlen bizalom*. A gyermek édesanyjának karjaiba zárva nem kérdi magától, hogy fenyegeti-e valami veszély? Itt van, igazán itt van *biztonságban*.

Nagyon *túlhaladtam a kort*, gyorsan hasonlónvá kell lennem a gyermekekhez.

Január 9.

Engedelmesség.

Az angyal parancsára József Máriával és Jézussal elindult Egyiptomba. És íme, az angyal újból megjelenik: itt az idő, hogy visszamenjenek Názáretbe. Jól van. Útnak indulnak és elhagyják Egyiptomot. Isten akarata, és az elég.

Mit fognak írni az evangéliumok arról a harminc évről, amelyet Jézus József és Mária társaságában eltölt? „*Engedelmes vala nekik.*”

Arra köteleztem magamat, hogy *engedelmeskedem*, és megteszem minden

pillanatban azt, amit Isten kér, és mert Isten kér. Megtartom ígéretemet?

Tiszteletreméltó Mária anyja (Megtestesülésről nev.) orsolyita apáca — a világban Martinné — szerzetbe lépése előtt engedelmességi fogadalmat tett, de nem úgy, mint én, egy szerzet jól körülírt keretében és igen pontos program szerint. Ő kettős kötelékkel vette körül magát.

Először *gyóntatójának minden előírásához alkalmazkodik* (aki szerencsére mérsékelt és bölcs ember volt); azután meghajol *környezetének minden kérése, kívánsága, szeszélye előtt* (amennyiben nem voltak Isten törvénye ellen). Főképpen az alávetettségnek ebben a második formájában, amelyben a hősiességig ment, csodálatos távlatok nyílnak, ha csupán Mária anyja elvetett szavait halljuk: „Isten tudja, hogy mennyit kellett az engedelmességnek ebben a fajtájában szenvedni” — és ha meggondoljuk, hogy azok (sógora és nővére), akiknek lekötelezte magát, mit sem tudtak fogadalmáról.

Nekem talán *annyi nehézségem van az engedelmességgel*, pedig az én enge-

delmességem kevésbbé nehéz és kevésbbé előre nem látott.

Január 10.

Lelki hámozás.

„Jézus születésének nagy kegyelme az *Isten gyermekeinek szent szabadságára* való születésének kegyelme. A gyermek egyszerűséggel fogadja azt, amit atyja mond neki. Őn a törvény tanítója akar lenni. Őn meghámozza azt, amit önnek mondanak, elemzi és belemerül a részletekbe. Isten sokkal tisztább, sokkal nemesebb, semhogy ezekkel a lim-lomokkal és megkülönböztetésekkel foglalkozna. Vegye a parancsokat tág és természetes értelemben, amelyben beszélnek, a többit hagyja Istenre... Minél inkább akar ügyvéd és jogtudós lenni, annál inkább belekeveredik a részletek hálójába. *Isten nem szereti a tudálékos nőket.*”

Ezt a tanácsot Dom Marmion adta halála előtt egy hónappal.

Előtte Szalézi Szent Ferenc is óva intett ettől egy nőt, aki lelkigyakorlatinak egész idejét azzal töltötte, hogy

„*lelkiismeretét csipkedte*”. „Szeretnék egy kalapácsot venni, hogy szellemének élet letompítsam, amely túlságosan finom előrehaladásának gondolataitól. Mondtam önnek, hogy a jámborságban nyugodtan kellett volna haladni. Csak nem akarja magát törbe csalni. Többi bajaink csak megaláztatásunkra szolgálnak. Ne csípdesse tehát többé lelkiismeretét.”

Amennyire a *lelkiismeretvizsgálás* hasznos gyakorlat, midőn azt *bölcsen* végezzük, annyira haszontalan, *meddő* gyakorlat a *léleknek folytonos hámozása*.

Meddő és *elkedvetlenítő*, tehát nemcsak haszontalan, hanem végzetes. Ismerjem nyomorúságomat, de *ne szemléljem vég nélkül*; őszintén dolgozzam a *kisüstitésén*. Rendíthetetlen *bizalom* Istenben. Nem azért tett annyit, hogy szolgálatára meghívjon, aztán elhagyjon engemet. Bízom benne. *Nyugalom*. Gyermeki szellem.

Három napig elveszve.

Nem titokzatos-e ez az evangéliumi epizód: Jézus elveszett a templomban: Urunk három napon át távol van övéitől. József igazában azt gondolhatta, hogy a gyermek Máriával van; Mária azt gondolta, hogy Józseffel van és így nem szenvedtek sokat.

Ha Jézus esetét vizsgáljuk, nem hagyhatjuk el azt a tényt, hogy az összegyűlt tanítók előtt végzett törvényt magyarázata nem foglalhatta le egész idejét, mert utóvégre három nap hosszú idő és a rabbikkal való jelenet nem volt hosszú. Mi volt vele azelőtt és azután? Bizonyára találkozott rokonságával és barátaival. Tekintve a Keleten uralkodó vendégszeretet szabályait, az övéitől elválasztott gyermek mindenütt otthonosan érezte magát. De ez mégsem József és Mária életének rendes légköre.

Az egyik lelki író kérdi, hogy hol *étkezhetett* Urunk három nap alatt? Ez eléggé anyagias részletkérdés, de mégis számít.

Ha az én étkezésem nem áll bőséges

fogásokból, mégis megvan a mindennapi kenyérem. A *mindennapi kenyérkérdés* nem érint engemet. Gondoltam-e néha arra, hogy ezért köszönetet mondjak Istennek?

És milyen az én viselkedésem az ebédlőben? Elégé közömbös vagyok-e arra nézve, amit felszolgálnak, vagy talán különös vonzódással vagyok egyes finomabb ételek iránt? Az *anyagias elfoglaltság* nem vonja-e el figyelmemet a lelki olvasmánytól? Alacoque Szent Margit kijelentette, hogy több, igen nagy megvilágosító kegyelmet éppen az ebédlőben végzett lelkiolvasmányból kapott. A Szentlélek *bárhol* beszél a lélekhez, ha az mindenütt a *magasságokban* marad.

Vizsgáljam meg magamat és ha szükséges, javítsam meg magamat.

Január 12.

A Szentcsalád feje.

„Ő *munkás és nemesember* volt egyszerre...

Van-e különösebb hivatás, mint egy férfi *szűzessége*, különösen ebben a kor-

ban? Miért fogadta el? Mily *türelmesnek és erősnek* kellett lennie...! Látom, amint az egyik őszi napon visszajön Haiffából, ahová ócska kocsiján ment, hogy fát szerezzen. Látom, amint keresztülmegy a kis patakon. A kocsi egészen a tengelyig a sárba süllyed. Látom őt műhelyében napsugaras reggelen, hallom a fűrész vontatott nyikorgását, a fa hasadásának monoton zaját, hallom a Gyermekek édes hangját, ki nevelő-atyját hívja: József, József!

Azután látom őt, amint visszajön Jeruzsálemből oly fiatal és oly bájos jegyesével és hallom mindenkinek csodálkozását... Látom őket, amint megérkeznek, a szíves szomszédnét, aki a házra felügylet. Mennyi megjegyzés hangzik el este a kútforrásnál.

József az *elrejtett élet pártfogója*. A Szentírásban nem hangzik el ajkairól egy szó sem. A *csend* az Ige Atyja.

József ács volt. Kénytelen volt megbeszélést folytatni megrendelőivel, apró szerződéseket aláírni, a nemfizetőkkal szemben fellépni, anyagát olcsó áron alkalmi vétellel beszerezni...

Látom a Tibériás-tó fürdőjére utazó

előkelő hölgyek kocsisát, amint a beteg ács előtt megáll és kéri, javítsa meg a kocsit. Maga Jézus gondoskodik róla és kiveszi kezéből a szerszámot.

Gyengeségének *utolsó napjai*, amikor nem tudott többé dolgozni, milyen meghatóak lehettek Jézus és Mária között...”

Jézus, Mária, József. „Csak három szegény ember van itt, kik szeretik egymást és ők fogják megváltoztatni a világ színét.” (Claudel.)

„Ó Szent József, taníts meg engem a csendre és arra a művészetre, hogy *álapotbeli kötelelességeimben* megszenteljem magamat. A világ sorsa még most is néhány lélek elrejtett buzgóságához van kötve, kik lelkesen dolgoznak Istenért és egész szívükből szeretik Őt.”

Január 13.

Jézus keresztsége.

Gondolkoztam-e eleget azon, hogy mi csoda *alázatosságra* volt Urunknak szüksége, hogy magát is alávesse a *kiengesztelő keresztségnek*, amely főként a bűnösök számára volt és a farizeusok és

szadduceusok számára, ennek a „vipérák fajzatának“, a „nyitott siroknak“, akikkel Urunk nemsokára találkozni fog. Itt több volt a törvény külső megtartója, mint a meggyőződéses és „a lélekben és igazságban“ imádkozó.

Mit akar Keresztelő János azokkal, akiket ide hívott? Hogy elkerüljék az Isten haragját és a bűnbánat méltó gyümölcseit teremjék. Jézus azzal, hogy magára alkalmazta a bűnbánat szertartását, nem tette-e ki magát annak, hogy Őt is, mint János többi hallgatóit, bűnösnek, az *Isten haragja tárgyának* tartották, akinek tisztulásra van szüksége? Nem fogja ezzel közeli működését *kompromittálni? Micsoda tekintéllyel* fog fellépni, amikor evangéliumát proklamálni fogja és megváltói jogait bizonyítani akarja?

És Jézus mégsem habozik. Mit számít ebben az ügyben a tömeg ítélete? *Isten gondoskodni fog* arról, hogy a tiszteletén ejtett sérelmet megbosszulja és olyannak mutassa be Őt, amilyen Ő.

Alig lépett be az Udvözítő a vízbe és íme, szétnyílik az ég és az Atya kihirdeti Fiának isteni címeit és jogait.

Mielőtt az *alázatosság* Jézusnak árthatt volna, éppen az szerzi meg számára ezeket a szavakat: „Ez az én igen szeretett Fiam, akiben nekem kedvem telik.”

Én *sem félek semmitől*. Az alázatosság sohasem fog ártani nekem. És akkor is, ha egy időre rosszul ítélnék meg engemet, az igazság napfényre fog kerülni, és ha szent vagyok, biztos lehetek, hogy azok, akiknek hivatásuk, hogy azt megismerjék, megtudják majd.

Tehát *fogadjam el a megaláztatást*, ha részem lesz benne és éljek békében.

Január 14.

Újjászületni

Egyik este — félelemből-e, vagy inkább azért, hogy az éjszakai csendben és frissességben nyugodtan elbeszélgessem — egy törvénytudó, kit Nikodémusnak hívtak, felkereste Jézust, hogy küldetése és tanítása felől tudakozódjék. És Urunk feltárta előtte a megszentelő kegyelemről és az isteni életbe való felemeltetésünkről szóló tanítás gazdagságát. Ez a beszélgetés párhuzamos Üdvözítőnknek a samariai asszonnyal való beszélgetésével.

„Ha valaki nem születik újjá a vízben és a Szentlélekben, nem mehet be Isten országába.”

Több mint látszólagos hivatkozás a *keresztségre*, amelyben a víz kicsordulása az isteni erővel egyesülve megszentelte lelkünket és bevezette hozzánk a Szentlelket, a Szentháromságot.

Tanuljam meg ebből az evangéliumi szakaszból keresztségem gazdagságát. Ismerjem meg általánosabban a *szenstégi szertartások* elrejtett erejét. Testből és lélekből állunk. Ezért Urunk, a bűnbánat és a házasság szentségét kivéve, *anyagi tárgyat* fog a szentségekhez kijelölni, vizet, olajat, krizmát, vagyis olyan dolgot, ami *a testhez szól* és ehhez *a látható* tárgyhoz *láthatatlan* tulajdont kapcsol.

Megköszönöm Istennek, az én Uramnak a kegyelmet hordozó szentségeket. Micsoda isteni adomány! Vételükbe mindenkor beleviszem *hitem, hálám és szeretetem* teljét, különösen *szentgyónásomba*, amelyben leginkább lehetek a *szokás rabja*.

Rideg szeretet.

Vízkereszt nyolcadának vasárnapja a templomban elveszett Jézust mutatja be és a Vízkereszt a bölcsek látogatását, Krisztus megkereszteltetését és a kánai menyegzőt ünnepli.

Vannak, akik néha csodálkoznak azon, hogy Jézus *Anyjával* nem bánik több gyengédséggel. Erről tanúskodik a megtalálása után templomban elhangzó válasza és az a válasza, amelyet e szavakra adott: „Anyád és testvéreid itt vannak és keresnek téged”, továbbá a kánai menyegzőn elhangzó felelete, sőt a Kálvária keresztjének magasságából jövő szava.

Jézus bizonynyal nem keményszívűségből mérsékelte Anyja iránt érzett szeretetének külső megnyilatkozását, hanem azért, hogy jól *elválassza a test és vér birodalmát a természetfölöttiség birodalmától*. Nincs-e ebben vigasztaló gondolat azon lelkek számára, akik egész szeretetükkel Jézusnak adták magukat és akiket Jézus mégis *vigasztalások nélkül* hagy?

Oly könnyű *illúzióba* esni és össze-
tévesztetni az *igaz szeretetet* a szeretet
érezhető *külső tanúságjelével*. Mivel
tudjuk, hogy az Úr szeret minket, nem
gondoljuk el, hogy Ő ezt a szeretetet
nem mindig fogja édes és vigasztaló for-
mában kifejezni, nem gondolunk a szá-
razságra, amely mindig lehetséges.

Tudjam, hogyan kell szeretve lennem.
Fogadjam el azt, hogy *nem akarom ma-
gam szeretve érezni.*

És ha ez bizonyos napokon nagyon
nehéznek tűnik fel, gondoljak Máriára.
„Asszony, *mi közös te és én közöttem?*”

Bizonyyal annyi dolog közös! De még
nem itt a földön élvezhetjük azt telje-
sen... Ugyanez a hangja a feltámadás
után Magdolnához intézett szavaknak:
„Ne érints engemet!”

Január 16.

Nővekedni.

Nővekedni, *előrehaladni*. Ez volt a
törvény Urunk számára. Ez az én ese-
tem is?

Ponnet anya mondta: „A *következő*
imádság legyen szentebb, mint az *előző*.”

Nem csupán a következő imádság, hanem *a következő cselekedet*, bármi legyen az, üdülés, órára való készüllet, tanítás, vagy bármi más kötelesség.

Nincs itt szó *látható*, külsőleg észrevehető növekedésről. Ha már a fejlődő növényzetben vagy a növekedő gyermekben észrevehetetlen a növekedés mindennapi részlete, mennyivel *kevésbé észrevehető* bennünk a szeretet növekedésének folytonos fokozatai. Az a fontos, az a lényeges, hogy megvannak. Ha megvannak, Isten látja őket és ez számít egyedül.

Nagyobbodni. És mit kell ezért tenni? — Szeretni.

Az *érdem* a szerint gyarapodik, amint nagyobbodik a *szeretet*. Ha tehát szeretetem mindennap nagyobbodik, életem fejlődik.

Hogy a szeretetben növekedjem, arra két eszközöm van: az *élők szentségei*, kiváltképen az Oltáriszentség és a *kegyelemhez való hűségem*.

A legjobb tehetségem szerint gondot fordítok szentáldozásaimra és teljes hűséggel leszek a kegyelemhez. A Megtes-

tesülésről nev. tiszteletreméltó Mária
anya írja:

„Lehetetlenség a jelenlévő Istent mindenkor magában bírni és neki nem engedelmeskedni; látni, hogy Ő maga a Szeretet, ez még sürgetőbb. A lélek nem kér mást, mint hogy tetszésére legyen és szerelmesen megtegye mindazt, amit Ő akar, hogy megtegyen. A legcsekélyebb sugallatra azt mondja: „Menjünk, Szerelmem, menjünk a kereszthez, szívem oly boldog ott!” Akkor bú nélkül úgy érzi a lélek, hogy szárnyalnia kell, annyira nagy vágy ég benne, hogy Istennek kedvére legyen.”

Január 17.

Közönséges Gyermekek.

Néhány óráig tartó gyötrelmes szenvedés, két és fél, esetleg három éves tanítás, de *harminc* éves „közönséges” élet, eseménytelen élet, kimagasló cselekmény nélküli élet, és ebben észre *nem vettnek*, ismeretlennek maradni, olyan *közönségesnek, mint mindenki*. József az ács József volt, Jézus az ács József fia.

Ez az egész!

Ha Isten eljön, hogy nagyszerű dolgokat cselekedjen, az érthető; de hogy Isten lejjön az égből, hogy harminc éven keresztül *csak jelentőségtelen dolgokat cselekedjen*, az az én megszokott értékelésem szemszögéből nézve megfoghatatlan.

Mennyire szükségem van arra, hogy ezt megértsem!

Vannak igen kemény áldozatok, amelyek sok fájdalomba kerülnek. Az ember megcselekszi, van hozzá szíve, éppen azért (legalább is részben), mert sok nehézségbe kerülnek. Ez egy pillanatra magasra emel tégedet, ha másutt nem, saját személyed előtt. Mint *hős ismertnek lenni, vagy önmagát hősnak ismerni*, annyi, mint megfizetni a hősiességet. Ha pedig a hős szó nagyon erős, mondjuk ugyanezt a nagylelkűségről.

De megtenni *a kötelességet az ismeretlenség homályában*, ahol semmi sem fénylik, semmi sem tündököl sem önmagának, sem másnak és ezt hosszú ideig, határtalan ideig cselekedni, ez *aztán kereszt!* Harminc évig! Hiszen ez örökkévalóság!

Lám ezt kérik tőlem. Bizonyára nem lesz számomra *tüneményes apostoli működési tér*, sem különösen feltűnő alkalom a szenvedésre. Rendes és közönséges leszek *akármilyen szolgálatban*.

Bátorság! Ez olyannak lenni, mint Jézus. Kell-e ennél több nekem? „Add meg nekem harminc évig elrejtett Jézus, hogy *szeressem az elrejtett életet*, örüljek, hogy elveszek a tömegben és mindenkinék szemében *jelentéktelennek* látszom. Csak azt tedd meg, hogy a *nagyon közönséges* látszat közepette irántad való szeretetem *ne legyen közönséges!*”

Január 18.

Szegénységi fogadalom.

Sok igazság van a következő megállapításban: „A szerzetesi közösség hanyatlását leginkább *a szegénységi fogadalom megszegése okozza*. Az engedelmisségi és szűzességi fogadalom megszegése személyes (és a kivételt nem számítva, titokban történő), a szegénység fogadalmának megszegése lerombolja a szerzetesi közösség teljes szervezetét.”

Valóban ez a bűn általában *sokkal inkább észrevehető és a szerzetesi közösséget* támadja meg, amely a szerzetesi élet oltalmazója.

Következőleg fordítsak minden gondot a szegénység megtartására. Alkalmazkodjam a *közös szabályhoz*, az elfogadott szokásokhoz, ne keressek gondozottabb és finomabb tárgyakat, mint amelyek mindenkinek a rendelkezésére vannak; *semmit se fogadjak el kívülről*, kivéve azt, amit engedéllyel a közösségnek, illetve előljáróimnak rendelkezésére bocsátok.

Fogadjam el szívesen a *kevésbé jó*, használt, kevésbé modern és kényelmetlen tárgyakat. Ne tartsam különösnek és szabályellenesnek, ha mások olyan okok miatt, amelyeket nekem nem kell tudnom, jobban vannak ellátva, azonban én magam ne engedjem, hogy másoknál jobban legyek ellátva, kivéve, ha ez az előjárók határozott akarata, vagy jogos okok szólnak mellette.

A szegénység a szerzetesi életet *szent kerettel* vonja be. Ez ellen kezét emelni, valamiképen *szenségtörés*. Mária és József nem rendezett be értékes és fény-

űző tárgyakat a betlehemi istállóban és nem öltözködött gazdagon a kis Jézus jászola mellett. Durva visszaélés lenne az, ha szegény életkeretemben gazdagok szerepét játszanám. Éljek szegény életében szegényen.

„Meg fogom vizsgálni a mai napon, oly szegény Jézusom, hogy nem szükséges-e valami áldozatot hoznom használatomra bízott dolgaimból? Nem akarok megelégedni az *imazsámolyon hozott elhatározásokkal*, hanem (nyugtalanság és kicsinyesség nélkül) *tevőlegesen* gyakorolni akarom állapotom szegénységét a maga teljességében.”

Január 19.

Parancsolt cselekedet.

„Nincs nehezebb, mint a parancsolt cselekedet.” Ez oly régi lélektani megállapítás, mint maga a világ.

A paradicsom óta nem látszik ez világosnak? *Nehéz volt az, amit Isten őszüleinktől követelt?* Éppenséggel nem. Honnét ered tehát, hogy Istennek megtagadták az engedelmességet?

A parancsolt cselekedetet nem az teszi

nehézzé, hogy maga a *cselekedet nehéz*. Sok esetben viszonylagosan könnyen elvégezhető parancsról van szó. Éppen az teszi a parancsolt cselekedetet nehézzé, hogy *parancsolt*. Talán legcsekélyebb dolog lehet, de mihelyt előírják, nehezünkre esik. Miért? Mert az ember nem szereti magát alávetni még a legcsekélyebb dologban sem.

Innét jön egyébként az engedelmeség nagy értéke. Isten szeretetéből elfogadni, csak *parancsolt cselekedetet* végezni annyi, mint örökös *lemondásban* élni, amely a *felebaráti szeretet* leggazdagabb gyakorlata.

És mily vigasztaló azt mondani, hogy a cselekedetek nem mint magukban vett cselekedetek adják meg engedelmesség értékét (apróságok, semmik lehetnek), hanem mint *parancsolt cselekedetek*, vagyis mint olyanok, amelyek minden pillanatban *szeretetből való* alávetést követelnek tőlem.

Életem következőleg talán valóban szép. Nem tevődik-e össze csupa ilyen apró cselekedetekből, ilyen semmiségekből, amelyekre az engedelmesség pe-

csétet nyom és ezáltal nagy értékű dolgok lesznek?

Vizsgáljam felül engedelmességemet és nagyobbodjam az engedelmesség szellemében.

Január 20.

Miért engemet?

Isten teremtett engemet, előbbre helyezett annyi más lénynek, kik mindörökre elzárva maradnak a semmiségben.

Miért éppen engemet?

Mert Isten tudta, hogy *jobban fogok neki szolgálni*, mint mások? Mert *több dicsősége lesz általam*, mint mások által?

Nem.

Mert magamban *több bátorsággal fogok küzdeni a rossz ellen*, mint mások? Nem. Mások nagylelkűebbek és erősebbek voltak és most is azok a gyávaságra, alávalóságra, gonosz szolgálatra való kísértésben.

Mert Istennek *nagyobb örömet jelentő tárgy leszek és mert számtalan hanyagságom jóvátételéül legyőzhetetlen buzgóságú, hegyeket áthelyező hitű és*

Mária Magdolnához hasonló gyengéden szerető leszek?

Nem.

De akkor miért?

Mert *szeretni* kegyeskedett *engemet*, és hozzá *jobban, mint másokat*. Mert a nélkül, hogy bennem valami szeretetreméltóbb lenne, több figyelmet akart fordítani reám, mint másokra és legnagyobb örömeinek tárgyát akarta belőlem készíteni.

Ha így van ez, akkor milyen sürgető parancs előtt állok? Akkor *leszállított értékű* istenszolgálatot kell végeznem? Akkor *leszállított értékű* istenszeretetet kell felmutatnom? Csak azért választattam ki milliók közül, hogy akármilyen legyek?

Igazságos lenne ez? Nem lenne ez inkább részemről hallatlan hálátlanság? Lehetett volna, hogy sohasem élek. Elfogadtam a létet és csak annyi hasznot meríték belőle, hogy alig vagyok több a semminél.

Micsoda gyalázat!

Ellenkezőleg, törekedjem arra, hogy Istennek *rólam készített egész tervezetét* megvalósítsam.

„Ő előbb szeretett minket.”

Szent János szava mindenkinek szól:
„Nem mintha *mi* szeretttük volna Istent,
hanem mivel Ő *előbb* szeretett minket.”
(Ján. 4, 10.)

Mennyivel inkább szól e beszéd a
szerzetesi léleknek.

Én még nem voltam, és Isten gondolt
már rám. Nem csupán úgy, mint teremtményre, kit a semmiségből akart kihúzni, hanem mint jegyesére, akit különös szolgálatára hívott.

A világra születve körülvett engem gondjaival. Olyan családban születtem, amelyben minden javamra volt. Hány más lélek a gyermekkorban maga körül csak rossz példát, és a lényeges igazságok hiányát látta. Engemet kezdettől fogva a jó úton vezettek.

Később, mikor *értelmem kibontakozott*, Isten felvilágosított engemet, segítségemre jött, megakadályozta, hogy elgyengüljek. Ez a példa rossz volt, de nem hatott rám. Ez a társalgás árthatott volna nekem, de nem értettem meg. És mennyi belső sugallat, mennyi külső segítség!

Azután jött a *neveltetésem*. Nézzek végig összes akkori kegyelmeimen.

Azután az *első meghívás órája*. Mily nyugtalanság az első alkalommal! Lehet-séges lenne ez? Isten valóban szolgálátára hívna? És aztán mennyi elpazarolt segély, amikor természetem ágaskodott a látóhatáron megjelent áldozatok előtt!

És mindennek ellenére a kitartó és oly édes, oly erős szózat: „Menj, Isten leánya!”

Elindultam. És azóta? Azóta a *kegyelmeknek mekkora felszaporodása!* Ez sok. Sohasem tudnám visszaadni. Mihelyt egy kis szeretetet akarok adni, azonnal észreveszem, hogy Ő megelőzött engem. Ő mindig előnyben van. Ő *minden esetben nyer*. Ő mindig az első.

„Uram, taníts meg, nem hogy legyőz-zelek a szeretetben, hanem hogy ne legyek túlságosan alant attól, amit szeretetemtől vársz.”

Január 22.

A kicsinyek kiváltsága.

Barat Szent Zsófia, a Szent Szív apácáinak alapító főnöknője mondotta leá-

nyainak: „Jézus Szívének a sebe széles, van benne hely mindenki számára, de egészen kicsinynek kell lenni, hogy ez isteni Szív mélyébe, a legbelsejébe lehessen jutni.”

Ugyancsak ő mondotta: „Legyünk szelídek és alázatosak Jézussal mint Jézus; csak Őt keressük, és akkor valóban szerzetesnők leszünk, és az isteni Szív gyümölcsöket fog teremni, először bennünk, és azután mivelünk a lelkekben, amelyek reánk lesznek bízva.”

Urunk a *szelídséget és alázatosságot* főerényeknek tartotta, azért beszél róluk ilyen megindító hangsúllyal: „Tanuljatok tőlem, mert *szelíd vagyok és alázatos szívű!*” És kihangsúlyozásában egészen eddig ment: „Ha nem lesztek hasonlóak a *kisdedekhez*, nem mentek be *mennyeknek országába.*”

E *felhívásokon* felül bemutatja saját példáját.

Megeshetik velem, sajnos, hogy fogyatkozásaim, sőt nagy hibáim vannak és nem egyszer azt kellene gondolnom, hogy ezek megbénítják bennem a kegyelem munkáját. Ha miattuk megalázom magamat, és igyekszem őket leküzdeni, semmi sem veszett el. Nagyon he-

lyesen jegyezte meg ugyancsak Barat Szent Zsófia:

„A bajok és hibák *nem ártanak* a jó Mester munkájának, ha az ember elismeri azokat és mindig mélyebben merül az alázatosságban, és az önmagától való elszakadásban. Az irgalmasság ekkor akadály nélkül működik, és ez az egész, amit Istenünk akar, aki *elég hatalmas, hogy pótoljon* minket, és önmaga dolgozzon általunk, mihelyt elismerjük semmiségünket, és hagyjuk Őt mint Mesterünket munkálni.”

„Ó Jézus, taníts meg engem két nagy erényedre, a szelídségre és az alázatosságra! Bármily tökéletlen vagyok, *fogadj* be isteni Szívedbe! *Oly kicsinnyé* fogom magam tenni, hogy elég hely lesz ott számomra, egészen meghitt hely ott legbelül.”

Január 23.

Hagyjam el önmagamat.

Egy szellemes aszkétikus író megjegyzése: „Aki felteszi magában, hogy mindent elhagy, annak *figyelembe kell venni a dolgok számát, amelyeket elhagy.*”

Valóban mit használ az, ha az ember szakított a *világgal* és az ő bálványával, de megőrizte az egyetlen bálványt, *ön-magát*?

Az a fogadalom, amellyel az ember mindinkább elszakad önmagától, az *engedelmesség*. A *szegénység* kötelezettségével az ember elhagyja az anyagi javakat. Ez már sok. A *tisztaság* kötelezettségével az ember elhagyja a szív javait. Mindazok, akik ezt a kötelezettséget vállalták, tudják, hogy ezzel hasonlíthatatlanul többet hagytak el, mint minden érc-, fa- és kőincset. Van egy kötelezettség, amellyel az ember talán még többet áldoz fel (így van ez legalább is egyesek előtt), amellyel az ember lemond képzeletének és szeszélyének használatáról és készséggel aláveti magát a szerzet szabályzatának. Itt többet kell az embernek elhagyni, mint javait és szívét, itt a szellem lemondásáról van szó. Ha igaz az, hogy a földön a legnagyobb gazdagság a szabadság, és a legnagyobb áldozat, a szabadság feláldozása Istennek, akkor megértjük az engedelmesség fogadalmának értékét.

Szerzetem főszabályaiban a kapott

parancsokhoz alkalmazkodom, de fordítok-e elég figyelmet az *apró pontok megtartására* is? Amikor az *általános főnök* nő parancsol, azonnal engedelmeskedem, de engedelmeskedem-e ugyanazzal a lendülettel, ugyanazzal a lemondással, számítás és visszavonás nélkül akkor is, amikor kisebb előjáró parancsol?

Pedig Isten szava éppenúgy és olyan hangsúllyal jön hozzám a kisebb előjárótól, mint a magasabb előjáróktól. Ha a fölséges Mestert tisztelem engedelmességemmel, nincs-e Ő képviselve a kisebb fokon éppenúgy, mint a legfelsőbb fokon? Több hitre és több lemondásra van szükségem. Gyakoroljam magam bennük mindinkább. Szokjam hozzá, hogy hagyjam el magamat a *legcsekélyebb dolgokban* is. Lássam Istent minden előjárómban, bárki legyen is az, és vigyem be buzgóságomat a mindig hűségesebb és vidámabb engedelmességbe.

Január 24.

A gyermekség szelleme.

Pauline Reynolds, angol konvertita ötven éves korában a Saint Pair-i (Nor-

mandia) kármelita zárdába lépése előtt, a Montmartren tartott lelkigyakorlataiban ezeket írta:

„Urunk egész délelőtt azzal a gondolattal foglalkoztatott, hogy tekintve koromat és mindazt, ami eddig életem volt, legfontosabb szükségletem az legyen, hogy a szent gyermekség szellemét megszerezsem, hogy *ötéves kis gyermek* legyek. Ez nem elég: pólyás gyermek legyek, ki nem tud sem beszélni, sem járni, sem magán segíteni, akit az ember forgat és ide-oda tesz, a nélkül, hogy őt megkérdezné, vagy belátásra bírná. Még nem ismertem fel ilyen világosan a szent gyermekség szellemét. Ugyancsak hagytam magam belemélyedni a tanító Jézus szavaiba: „Kell, hogy újjászülessél... Ha nem lesztek — mint a kisdedek... stb.”

Néztem a Jézus-mintát, a megtestesült Jézust, a jászoli Jézust, az Egyiptomba menekülő, a názáreti Jézust. Micsoda csend! Micsoda függés! Ő néma a pásztorok és bölcsek előtt, pedig annyit mondhatott volna nekik; néma bemutatásakor a templomban és Atyja dicsőségére egy dicséretet sem ejt ki. Azután mily titok az Egyiptomba való futás!

Hirtelen felébresztik és elviszik a sötétben. *Hagyja, hogy cselekedjenek vele.* Tizenkét éves korában úgy látszik, mintha megszakítaná csendjét és kilépne homályából. De Anyjának első szavára visszatér teremtményi függőségébe, és abban marad nem ismerve, alávetve (ez több, mint engedelmesség) harminc éves koráig.

És most is gyermek marad a *szent Ostyában*. Az ember azt tesz vele, amit akar és sokszor gonosztevők, tolvajok, sőt néha, fájdalom, méltatlan papok gyalázzák. Ő gyermek, Ő tehetetlen, Ő függő, Ő kiskorú.

Mennyi tanítás számomra! Eddig Isten kegyelméből Neki és a Gondviselésnek átadva éltem. Ezután átadásomnak ki kell terjedni a teremtményre. Ki kell szolgáztatni magamat minden előjárómnak, miként Neki.

Ó Jézus, köszönöm isteni tanításaidat. Beszélj még! Mondd meg, mit akarsz velem, és cselekedd azt, amit akarsz. Cselekedd bennem a *világosságot*, az *akaratot* és a *cselekvést!*"

Tökéletesen meghalni.

„Ha tökéletesen meghalnánk magunknak és lelkünk belsejében kevésbbé zavarna ezer dolog, mennyivel inkább *adná át magát nekünk Isten.*” A Krisztus követése szerzője figyelmeztet minket erre. (I. XI.)

Istennek megvan az ő önszeretete. Nem szereti, ha párhuzamba vonják ócska holmival. Amely lélekben ezer lim-lom hever, ott nincs nagy kedve jelen lenni. Bizonyos, ha a lélek kegyelemben van, Ő benne lakozik, de zaj nélkül. Mivel nem méltatják arra, hogy észrevegyék, észrevétlen marad. Mivel többre becsülik nála a pótlékokat, nem helyezi magát, mint legfőbb jót, előtérbe. Minél gyengédtelenebb a lélek, annál szerényebb az Úr.

Ellenkezőleg, ha látja, hogy valaki csak neki adja magát, és a többin túlrad, el van ragadtatva, és hogyan kell küzdenie maga ellen, hogy teljesen át ne adja magát. Mihelyt felfedezi, hogy sikerrel közölheti magát valakinek, aki Őt valóban elfogadja, azonnal felnyitja a zsilipeket. „Csinálj magadból képes-

seget és én zuhatag leszek” — mondotta Ő Ponnet vizitációs apácának. Mindnyájunknak ezt mondja.

Nem jelenti ez azt, hogy az *érzelmek* és *vigasztalások* alakjában fogja magát közölni. Nem ezek az ő legértékesebb javai, és a lélek néha csalódásban ringathatja magát. Bízhatunk benne, mihelyt legcsekélyebb szabad helye van, előzönlí azt. Mondhassam azt, amit de Geuser Mária-Antónia mondott: „Kelyhem *telve* van, de *nagyobbat* szeretnék.” Azaz: „Uram, tied az egész birtok, de tedd, hogy szélesebb legyen, hogy így jobban érezd magad benne.”

Január 26.

Különböző fajta imádság.

Nagy Szent Teréz írja: „*Négyféle módon* lehet a kertet öntözni: az *első* abban áll, hogy a kútból vizet merítünk és úgy öntözünk, és ez nehéz munka; a *második* a „nória” segítségével történik (számárral vagy öszvérrel hajtott malomszerkezet), amellyel az ember kevesebb fáradság árán nagyobb mennyiségű vizet kap; a *harmadik* abban áll, hogy

a folyóból vagy patakból vizet hozatunk és ez a mód az előzőknél sokkal könnyebb; végül a *negyedik*, amely valamennyinél könnyebb, és amellyel maga Isten végzi az öntözést, a mi részünkről a legcsekélyebb megerőltetést sem kívánva, a bőséges eső.”

Isten nem bánik minden lélekkel egyforma módon. Egyeseknek az imádságnál *fáradtságosan kell magukat gyakorolni*. Ne sajnáljanak semmit, nincsenek e miatt talán kevésbé szeretve, és útjuk leginkább mentes az illúzióktól.

Mások az imádságnál *különösen könnyű* munkát végeznek: szeretnek imádkozni, legalább is bizonyos napokon: úgy tűnik fel nekik, hogy a mélységek vize fáradtság nélkül tör elő; a legkisebb fáradtsággal a lelkükbe folytatják Jákob kútját és földjeik termők lesznek.

Bizonyos esetekben maga Isten végez minden munkát, a *víz aláhullik az égből*. Ez nem bizonyítja szükségszerűen azt, hogy a föld itt jobb, mint mellette. Egyébként igaz marad az, hogy az Úr általában nem hullatja választott kegyelmeinek esőjét az olyan talajra, amely alkalmatlan azoknak befogadására . . .

„Uram, te tudod, milyen az én imádságom. Én nem ítélek meg azt a szerint, hogy *mit adsz nekem abban*, hanem a szerint, hogy mit adok én neked benne? Tedd, hogy semmit se tagadjak meg tőled. Bánj velem a te akaratod és nem az én legjobb kívánságom szerint. Csak tökéletességem legyen teljes, és imádságom legyen az, aminek te akarod.”

Január 27.

Hová sorozzam be magamat?

A szerzetesi lelkek négyfélék: *tökéletesek, szabálytalanok, lanyhák* és azok, akik a tökéletességre törekednek a nélkül, hogy *valaha is elérnék*.

Melyik kategóriába soroljam magamat?

A legjobb lelki írók állítják, hogy minden házban — még a leghűségesebb közösségekben is — található a szerzetesi lelkeknek mind *a négy fajtája*. Csúpnál ebben különböznek: egyesek, mint Alvarez de Paz, azt állítják, hogy a lanyhák és szabálytalanok száma *tekintélyes*; mások, a kevésbé szigorúak, ezt

a számot *korlátozott*nak tartják. P. Louis Lallement például ezt jegyzi meg: „Az olyan rendben, ahol rendes szabályzat van érvényben, a közösség zöme a *tökéletességre törekszik*; a maradékot néhány *tökéletes*, kevés *lanyha* és igen kevés *rossz* alkotja.”

Vajjon én is a *hanyaglók* részét alkotom? Remélem, nem. Ha szerencsétlenül így lenne, mindent gyorsan rendes állapotba hozni.

Vagy a *tökéletesek*hez tartozom, azon lelkekhez, akik a szeretetben annyira *megállapodtak*, hogy Isten mindent kérhet tőlük?

Bizonyval inkább azon jó lelkekhez tartozom, akik még gyengék és a *tökéletességre* a *nagylelkűség* és *gyávaság* többé-kevésbé aránytalan vegyülékével *törekednek*.

És mégis, ki tudja? Hátha Isten belőlem is *teljes tökéletességű* lelket akar alkotni? Hol lennék, ha mindig választam volna Istennek, ha mindig Istennel egy lépésben haladtam volna?

Alázatosan, de *nagylelkűen* alkalmazkodjam Istennek rólam készített *egész tervéhez*.

A tökéletesség. (I.)

Ami nem az.

Szalézi Szent Ferenczel mondjuk, hogy a tökéletesség nem a zord ruházatban, nem a szentségek sokszorozott vételésben, nem a passzív szemlélődésben, sem a rendkívüli kegyelmekben van.

Mindez lehet eszköz: a ruházatban vagy az életmódban való szigorúság, a szentségek gyakori vétele — vagy *ki nyilatkoztatás* — az elmélkedés kegyelmei vagy bizonyos természetén kívüli kedvezmény.

Mindez nem tulajdonképpen vett *tökéletesség*.

Szalézi Szent Ferenc gyakran tér vissza erre a gondolatra: „Mikor a világi emberek egy jámbor személyt látnak, azonnal azt mondják, hogy az egy szent, és ha kérdezi tőlük, miért szent, azt válaszolják: Mert sokáig marad a templomban, mert egy csomó olvasót mond, mert sok misét hallgat. Ez mind jó. De akkor miért szent? Mert nagyon gyakran áldozik. Ez is jó. De akkor is miért

szent? Mert elmélkedésében a könnyek sokaságát hullatja. Ez jó, ha Isten megadja, de mit tesz még, hogy olyan szent legyen, amilyennek maga mondja? Igen gyakran alamizsnát ad. Ez mind jó. De . . ."

És a Szent egyetlen kérdést tesz fel, amely fontos: „*Mi az ő istenszeretetének foka?*”

Kérdezzem meg magamat. Nem kerülök-e néha én is tévedésbe?

„Uram, én nem akarok tévedni abban, amit tőlem kérsz. Oktass ki engem Te Magad és haladjak mindig előre az igazság felé.”

Január 29.

„Sarutlan szív.”

Szalézi Szent Ferenc a vizitációs apácáktól nem kívánt külső nagy keménységet, ellenben teljes belső elszakadást. „Jól saruzott *lábak*, és a földi vágyaktól teljesen fedetlen, sarutlan *szív*.”

„Ahol a *testi sanyargatások* keménysége hiányzik, — teszi hozzá — ott több lelki tökéletességre van szükség.”

A középkorban bizonyos jámborság a

hangsúlyt a szigorú bőjtölésekre, a gyakori virrasztásokra, a nagyszámú büntető önsanyargatásra helyezte. Ezzel nem mondjuk, hogy Szalézi Szent Ferenc nem helyesli a külső bűnbánati gyakorlatokat. Sőt még dicséri is a Filoteában a világi személyek szigorú fegyelmét, amellyel „az egészség állapota szerint ötven, hatvan, vagy harminc ütést adnak”. Egyébként ajánlja hetenkint egyszer a darócruhát. De még mindig megmarad az, hogy ez mind eszköz és nem cél.

Ha a szerzet, amelynek tagja vagyok, *a test szigorúságát* követeli, alkalmazkodjam a szabályzat önmegtágadásaihoz, hacsak a bölcsesség okos mérsékletet nem kíván; e tekintetben kövessem *előljáróim határozatait*. A szabadon hagyott részben vegyem figyelembe *hajlamaimat és okossággal* végezzek felülvizsgálatot.

Ugyancsak Szalézi Szent Ferenc mondja: „Az ördög jobban fél a szív önmegtágadásától, mint a *test szigorú sanyargatásától*.”

Ha szerzetem nem kíván tőlem különös külső szigorúságot, annál hűségesebb legyek a mindennapi élet *apró önmegtágadásaiban*, előljáróimmal egyet-

értve tegyem magamévá azt, amit a nagylelkűség megenged és megkíván, és annál inkább éljek *belső* önmegtagadásban, minél inkább meg van tiltva számomra a külső vezeklés.

Január 30.

A tökéletesség. (II.)

Senki sem határozta meg jobban Rodrigueznél, aki azt mondja: „A keresztény tökéletesség abban áll, hogy *a szeretet által Istennel egyesülünk.*”

És Szalézi Szent Ferenc sem beszél másképen, csak az „Istent egész szívből szeretni” mondathoz hozzáfűzi „és a felebarátot, mint önmagát”.

A tökéletesség *szívkérdés*. Persze nem gondolunk itt *érzéki* szeretetre, és a szív szót a legnemesebb értelemben kell venni. A tökéletesség szeretetkérdés, de nem a töredékes, a hirtelen fellobbanó és nem sokáig tartó szeretet kérdése, hanem *az erkölcsileg folytonos szeretetnek* a kérdése, nem olyan szeretetét, amely mindig ugyanazon lendületes hatalommal cselekszik, ugyanazon aktív nagylelkűségben él, hanem olyan szere-

teté, amely lehető legkevesbbé él álomban. Szívesen beszélünk totális, vagyis életünkben az egészet és a részletet magába foglaló szeretetről, amely a teljes mozaik és festmény legapróbb részecskéiben Istenhez tapadást, vele való egyesülést, önmagunk kifejezett vagy bennfoglalt odaajándékozását cselekszi.

Különben ugyanez Aquinói Szent Tamás meghatározása: „In hoc perfectus consistit, quod totaliter Deo inhaereat.” A tökéletesség abban áll, hogy az ember teljesen Istenhez tapad.

Milyen bennem a szeretetképesség? Hogyan éljek vele? Isten iránt való buzgóságomban nincsenek-e többé-kevésbbé szándékos *fogyatkozások*?

Egy leány naplójában olvasható: „Irtózom e szótól: *közepes*. Amikor iskolás koromban kijavított írásbeli gyakorlatomat ezzel a megjegyzéssel adták vissza, mélyen megalázottnak éreztem magamat... Most nem írásbeli gyakorlatról van szó, hanem lelki életemről.”

Irhatok-e igazán *kitűnőt* életem minden lapjára? Ha nem, tökéletességem különösen tökéletlen.

Január 31.

Két búzaszem, négy kalász.

Bosco Szent János gyermekkorában néhány évig egy majorságban dolgozott. Egyik napon gazdájával gabonát vetett, és midőn megszólalt az Angelus harangja, a Szent félbehagyja a munkát és letérdel.

— Mi ez, fiam? Nosza kelj fel és dolgozz!

És János megfelel, hogy ez a *munkát termékenyítő imádság*:

— Ha az ember imádkozik és két búzaszemet vet, négy kalász nő. Ha az ember nem imádkozik és négy búzaszemet vet, csak két kalász nő. Ezt a tanácsot adom magának.

Érdemes megjegyezni ezt a tanácsot. Gyakran, igen gyakran tevékenykedünk, csak tevékenykedünk, de *nem elég természetfölöttiséggel*; adja Isten, hogy e túlságosan nagy tevékenységből kifolyólag ne szenvedjen az áhítatgyakorlat. És az ember csodálkozik, hogy a termékenység *nincs arányban* a tevékenységgel.

Nincs ebben semmi csodálkozni való.

„Ha az ember imádkozik és két búzaszemet vet, négy kalász nő.” Ott, ahol Istennel való egyesülés, magától való elszakadás, tiszta természetfölötti szellemtől végzett munka van, amely egészében nem más, mint az ima folytatása, ott *valódi lelki termékenység* buzog, ha a látszat nem is szól mellette.

„Az ember vethet négy búzaszemet” és ha nem imádkozik, mialatt a barázdába dobja azokat, vagyis ha a munkát nem élteti a hit, a lemondás, az Urunkkal való egyesülés, az eredmény közepes lesz, ha mindjárt látszólag szépnek mutatkozik, csak *két kalász* fog kinőni a földből.

„Bosco Szent János, ki oly világosan adod meg a gyümölcsöző művek titkát, tedd, hogy a te példád nyomán mindig természetfölöttivé tegyem munkámat és vigyek mindig több istenit emberi tevékenységembe.”

FEBRUÁR HAVI ELMÉLKEDÉSEK.

Február 1.

A tökéletesség tökéletessége.

„A tökéletességben fokok vannak. Az első fok: Isten iránt való szeretetből megvetni a rosszat. A második fok: Istenért cselekedni a jót, akinek az ember örömet akar szerezni. Végül a felső fok: *csak a Kedvest szeretni.*” Nagy Szent Albert mondja ezeket.

Törekednem kell erre az utolsó fokra, ha el akarok jutni arra az eszményi állapotra, amelyet magasan és hiánytalanul értelmezett szerzetes életem kíván tőlem.

Semmit sem tűrjek meg, ami *felosztást* jelent, legyen az a legkisebb dolog is. „*Csak a Kedvest szeretni.*” Jézusnak joga van az egészre. Nincs bennem hely más szeretetre.

Amikor Szent Ágnesnek ajánlatot tesz-

nek földi szerelemre, ő azt feleli: „Lehetetlen, szívem *már oda van adva*. Valakihez tartozom, és többé nincs bennem semmi, amivel rendelkezni lehet.”

A *szűzi szellem* kívánja ezt a hajthatatlanságot, amely a szeretet legszebb jellemzője. Ime egy fiatalasszony, ki legutóbb esküdött, nemcsak hogy nem árulja el az urát, hanem megtesz minden lehetőt, sőt lehetetlent, hogy neki mindenképen kinyilvánítsa önjándékát: itt egy virágcsokor, ott valami figyelmeség... Ezek semmiségek, de ez az ezer semmiség fejezi ki, hangsúlyozza és alkotja ezt a nagyszerű „valamit”, a *szeretetet*.

Nagy Szent Albert szavait ki lehet egészíteni: Nem csupán „csak a Kedvest szeretni”, hanem „semmit el nem hanyagolni, hogy az ember a Kedvesnek kimutassa szeretetét”.

„Ó Jézus, lelkem szerelme, tedd, hogy mást is tudjak neked adni, mint szavakat. Te nem a többé-kevésbé felbuzdító szép kifejezéseket akarod, hanem az élő bizonyosságot jelentő, tevékeny cselekedeteket, amelyek megmutatják azt, ami istenileg kizárólagos a hitelesen bizonyított szeretetben.”

Jézus bemutatása a templomban.

Úgy tudjuk, hogy „örvendetes” titok. Ha a külsőt nézzük, talán igen: egy fiatal anya kisdédre mosolyog, egy jó-ságos aggastyán hittel és összeszedettséggel szertartásos felajánlást végez, két-három halk hangon váltott rövid szó. Ez az egész.

De ha az ember a lelkek mélyébe lát, *micsoda véres dráma* játszódik le: a gyermek felajánlja magát, hogy harminchárom év múlva *keresztre feszítessék*, az anya előtt nem ismeretlen a szegény kisgyermekre váró *vértanúság*, hiszen Simeon *a legrettenetesebb szavakat* ejti ki, amelyeket egy anya csak felfoghat. „Erre a kisdédre, ó Istenem, milyen életpálya vár? Néhány hűséges követője lesz, és az emberiség többi része megveti.” Ez az értelme e kitételnek: „*Jel, amelynek ellene mondatik.*” „És tégedet, a te szívedet, ó anya, a fájdalmak töre fogja átjárni. A te életednek ezentúl csak egy értelme lesz: előkészíteni ezt a gyermeket jövőendő vértanúságára.”

Mennyire megértem, hogy miért szemelik ki oly gyakran ezt a napot a fogadalomtételre vagy megújítására! Mert ez kiváltképen a *felajánlás ünnepe*. Simeon elvégzi a rituális *felajánlást*, Mária lelkében *felajánlja* Jézust a keresztnek, Jézus *felajánlja magát* az Atyának a világ üdvéért.

„Vegyem magam két kezembe és ajánlom fel magamat, *csatlakozzam az áldozathoz*. Ó fájdalmas Anya, ó szenvedő Jézus, tanítsatok meg a nagylelkűségre. Bizonyos napokon olyan gyáva vagyok. Szívesen felajánlok egy pár gerlicét, de magamat felajánlani, ez nagyon nehéz. Te pedig nem javaimat akarod, hanem engemet, nem azt, ami hozzám tartozik, hanem ami engemet alkot. *Felajánlom magamat, fogadd el az egészet!*”

Február 3.

Az egész darabot.

Az egyik alapító főnöknő ezeket mondotta leányainak: „Amikor Isten *mintát* kér, adjuk neki oda az *egész darabot*.”

Kedves mondás, amely feltételezi, hogy nagylelkű lélek mondja a nagylelkű lelkeknek.

Isten néha mintha habozna tőlünk egy egészen teljes és nagy dolgot kérni, és apró részlet által mutatja meg azt, amit szeretetünktől kíván. Ez csak egy jel, egy ajánlat, egy utalás, és Ő *várja*, hogy milyen cselekedettel felelünk.

Ha azonnal *visszahúzódnunk*, ha ijedtségünket és nemtetszésünket kifejezzük, ha egészen megzavarodunk, lehetséges, hogy Isten fél sürgetni. Ő szebb ajándékot, teljesebb felajánlást kért, erre mi *fagyosan* bezárkózunk, sőt talán kifejezett formában értésére adjuk, hogy tévedett, hogy nem így kellene minket kezelnie. Még a minta is sok!

Ha ellenben Isten látja, hogy az áldozatot, — betegség, nem tetsző munka, tartós szárazság, stb. — amelyre felhív, *nem utasítjuk vissza*, és csupán erőt kérünk, hogy adandó alkalommal kitartsunk és az Ő várakozásának teljesen megfeleljünk, Ő fenntartja magának, hogy azzal a játékkal játszik, ami előtte a legjobbnak látszik.

Ne képzeljük el Őt árulóan rosszindulatú személyiségnek, ki ajánlatunkat kihasználja, a legrosszabb megpróbáltatásokba küld és erőnket túlhaladó ajándékot kér tőlünk... Nem! Ha úgy

határoz, hogy „az egész darabot” kéri, ezt nem cselekszi azzal a szándékkal, hogy azt tényleg megkapja, hanem — sok esetben — egyedül azért, hogy *megadja nekünk* a teljes elfogadás érdemét. Gyakran ragaszkodik hozzá, és jósága úgy fog működni, ahogy Ábrahámmal cselekedett. Kérni fogja Izsák áldozatát, és ha látja, hogy készek vagyunk Izsákot feláldozni, megelégszik helyette egy kossal.

Jó a mi Istenünk. Sohase felejtsük ezt el, akkor se, ha áldozatot sürget tőlünk.

Február 4.

Fehér lap.

Egy leány, kit húszéves korában kínos betegség szólított ki a világból, a nevelő-intézetből való távozása után levelet írt egyik volt előljárónőjének, a Szent Szív-kongregáció tagjának. A levélben leírja nővére szobájának díszes berendezését, majd folytatja: „Részemről én más dolgot tettem asztalomra, amelyet a belépők képtelenek megérteni. *Egészen fehér papírlapot* tettem rá, és azt lenn aláírtam. Ő mindent, amit akar, ráírhat a lapra, *előre alá van írva.*”

„Ő” a mi Urunk. És a bátor gyermek még ezt írta: *„Egészen kinyitni akarom előtte az ajtót, mielőtt még kopogna . . .”*

Megértettem-e az *Istenre való hagyatkozásnak* ezt a fajtáját? Készen vagyok-e mindarra, amit az Úr tőlem kérhet?

Annyira szeretném *előre tudni*, hogy milyen lesz az életem, és megírni a rám várakozó teljes jegyzéket, mielőtt aláírnám. Nem. Isten azt kívánja, hogy *hitelt adjak neki*. Ajánljam fel a fehér lapot. Legyen elég bizalmam benne és ne féljek semmit. Ő csak azt akarhatja, ami számomra a legjobb.

Ha Ő *előre megmutatná* a lehetséges vagy várakozó keresztteket, kislelkűségem bizonyára megrémülne. Kegyelem az, hogy nem tudom előre . . . Köszönjem meg.

Ne izguljak, ne legyek lázas. Minden napnak elég a maga baja, és sohasem fog hiányozni nekem a mindennapi kenyér. Éljek magamat odaadva. Éljek bizalommal. Éljek *békében*.

„Ő Istenem, tedd életemmel azt, amit akarsz. *Lelkemet kezeidbe ajánlom*, nemcsak arra nézve, ami az utolsó napon vár rám, hanem létezésem mindenegyes részecskéjére nézve.”

Az igazi értékek.

A Krisztus követésében olvassuk: „Mindig *lelki kicsinyesség* jele lesz az, ha nagyra becsülünk minden más jót, csak a *felséges jót nem.*” (III. 31.)

Hasonló értelemben mondotta Loyolai Szent Ignác: „Milyen *hitványnak* látszik a föld, ha az égre tekintek!” Szent Pál még erőteljesebben mondotta: „Mindent kárnak tartok az én Uram, Jézus Krisztus fönséges ismeretéért, kiért mindent elhagytam és *szemétnek* tekintek, hogy Krisztust megnyerjem.” (Filipp. 3, 8.)

Ha ebből azt a következtetést vonnám le, hogy a teremtett világ merő semmiség és borzalom, *igazságtalanságot követnék el Istennel és a Gondviseléssel szemben.* Urunk maga hívta fel apostolait, hogy tekintsék a föld vetését, a mezők liliomát, a madarakat, a sátoros ünnepek estéjén történt kivilágítást. *Minden, ami nagy és szép,* Istentől jön és Istent adja.

De a teremtett világ mellett ott van a teremtetlenség birodalma, a látható világ mellett a láthatatlan világ. Ha a kettőt összehasonlítjuk, az első nem

számít. Mi a Niagara-zuhatag fergeteges robájának lélekzetfojtó tüneménye a lélekből bűnt kitaszító kegyelem győzedelmes kitörése mellett? Georges Goyau egy szentmisét „az emberi történelem legnagyobb eseményének” nevez. Ki kételkednék ebben? Ez az igazság.

Törekedjem annyira ezekben a *láthatatlan valóságokban* és valóságokból élni, hogy a többi csupán igen csekély dolog legyen.

„Uram, én *mindent elhagytam*, hogy téged kövesselek. Nem azért, mert ez a minden semmi sem volt számomra és önmagában... De *semminek akartam tartani*, mert egy másik *Mindent* találtam. És ez a Minden Te vagy, ó Jézus.”

Február 6.

A „tulajdonos” szellem.

Gandhi, a hinduk nemzeti szabadságának híres védője elhatározta, hogy életét a jóléttől lehetőleg teljesen mentesen rendezi be, hogy ezáltal vezér lehessen. Nemsokára azonban tapasztalta, hogy *folytonosan védekeznie* kell természeté-

nek szüntelenül növekvő követelései ellen.

Kezdetben a természet csak keveset kér, ez a kevés valamivel többet kíván, ez a valamivel több még többet. Úgy vagyunk, mint az a mesebeli remete. Hogy a patkányokat cellájából kiűzze, macskát szerzett. De mit adjon a macskának inni? Hol találjon tejet? Egy tehenet szerzett. És hogy a tehén el ne kószáljon, egy társat szerzett őrzőjéül. És ezzel vége lett magányának.

A lecke nekem szól.

Nemde jelentéktelen az a *kis semmiség*, amelyet magamnak kívánok? Minden bizonnyal. De vigyázat, ez a kis semmiség magával hozza, hogy *más apró semmiségeket* szerzek melléje, és szót szóba öltve a végén *igazi gazdagságom* lesz. És akkor tökéletesen gyakorlom a szegénységet?

Tévedés. Ime, „tulajdonos” lettem. Gazdagságom van, illetve én vagyok az övé. Ime, rabszolganő lettem.

Egyik napon *leltárt* csináltam apró „birtokaimból”, kicsiny „kincseimből”, amelyeket szegénységi fogadalmam ellenére tudatosan vagy nem tudatosan összegyűjtöttem, amelyekből az *én kis*

birodalmamat alkottam és átadtam. Nem vettem semmit sem vissza azóta? Őszintén eltávolítottam mindent, ami haszontalan?

A semmi legyen semmi. Törekedjem arra, hogy semmim se legyen.

Február 7.

Az Imádság ajándéka.

Valamennyi lelki író így vélekedik: *Kevés lélek jut el az imádság ajándékához, mert kevés léleknek van bátorsága, hogy egészen lemondjon magáról.*

„Miért találkozik oly kevés lélek, ki átadja magát a szemlélődésnek?” — kérdi a Krisztus követése szerzője. És megfelel: „Mert kevesen vannak, akik egészen el tudnak szakadni a teremtményektől és a veszendő dolgoktól... Többen vannak azok, akik szemlélődést kívánnának végezni, de nem gyakorolják azt, ami annak a sikeréhez szükséges. Nagy akadály, hogy *kevéssé gyakorolják a tökéletes önmegtagadást.*” (III. 31.)

„A szemlélődés ajándéka — mondja Alvarez de Paz — az önmegtagadás

gyakorlatának van alávetve. Különös, hogy a szerzetesek között (papok és laikusok között) sok kiváló lelket találni, de miért talál az ember közöttük oly keveset, akinek az imádság ajándéka megvan... aki a szemlélődés fényességében jár? Azért, mert a szemlélődés az önmegtagadás komoly és folytonos gyakorlatát kívánja. És minthogy igen kicsiny azoknak a száma, akik lemondanak a jóról, azért azoknak is kicsiny a száma, akik behatolnak az isteni kamrába, hogy a mennyei közlések borát igyák."

Itt nem annyira a *külső önmegtagadásról* van szó, mint inkább a *belső lemondásról*, aminthogy nem annyira az imádság vigasztaló gyönyörűségeire gondolunk, mint inkább az Istennel való mélységes egyesülésre, amelyet az Úr annak ad, aki semmit sem utasít tőle vissza.

„Uram, ha megfelelőnek tartod, *nyisd ki előttem Szíved titkait*. Én tökéletes ürességet akarok alkotni magamban, hogy egészen megtöltsd lelkemet. Segíts ebben a kettős munkában. Semmisíts és tölts! Te vagy a Mester. *Mindent Neked adok.*"

Felejtsem el a multat.

All ez a *rossz multa*, de nem a jó, a *szerencsés*, a *hasznos multa*, amely egészen Istené volt, mert az utóbbira sohasem tudok eléggé visszaemlékezni, hogy ne áldjam érte Őt, aki olyanná tette és annyi kegyelemmel segített.

De éppen ez a *jó mult* nem tér vissza eléggé emlékezetembe, és nincs eléggé *hálás* lelkületem. A *rossz mult* bizonyos napokon különösen visszajön, és elborít, lesujt: „Ez voltam én, ezt tettem én... Ezen a napon, ebben az időszakban ezt a gonoszságot, ezt a gyávaságot követtem el.”

Jól van. És aztán? *Mirevaló* rágódni mindezen, *mirevaló* feltárni ezt a régi mélységet? Faber mondja, hogy „a mult (és a jövő) énemnek két alakja” és egy modern lelki író szavai: „Isten nem azt kéri, amik voltunk, hanem *amik vagyunk*.”

Ha erős természetem és bátor lelkem lenne, szembe nézhetnék életemmel, de gyenge lelkem van. *Gyarlóságaim látása elragadja erőmet*. Tehát mire jó?

Éljek a jelennek! Ez az az idő mindenkoron, amelynek teljesen át kell adnom magamat. Aminek lennem kellett volna, nos hát, azt Istenre bízom. Az Ő irgalmasságának is kell munkát hagynunk. Nem akarok többé hátranézni. *Előre!* Csak előre! A mult többé nem az enyém. Nem tehetem azt, hogy ami volt, ne lett légyen. Mirevaló tehát hosszasan elgondolkozni azon, ami nincs többé? Nem tehetem azt, hogy ami jelenleg az enyém, az ne létezzék. Megtehetem azt, hogy ami jelenleg az enyém, az legyen, aminek Isten kívánja. Ez helyes. *Éljen a jelen!*

Adjam oda a jelennek teljes éneket. Ez még a legjobb mód, hogy helyrehozzam a multat... *Hozzam helyre a nélkül, hogy rátekintek.*

Február 9.

Az órák felajánlása.

Régi szerző ajánlja, hogy a *felébredéskor* vagy az *óraütéskor* mondjuk a következőt: „Ahány perc van az órában és óra az örökkévalóságban, annyszor áldalak téged, idők Ura, és hálát adok

neked végtelenszer, inkább azért, hogy Te vagy, mint hogy én vagyok."

Természetesen ez tetszés szerint való imádság. Mégis jó, ha *cselekedetemet* minden napnak a beosztása szerint *gyakran felajánlom* Istennek. Legyen ez olyan készség, amely nem okoz semmi fennakadást a munkában.

Reggel az *Imaapostolság* szándékának (vagy más szándék) felajánlása. Ez kíváltképen jó, mert a lelket Jézus Szíve szándékával egyesíti és a havi szándékot a Szentatya jóváhagyta.

Minden *fontosabb* elfoglaltságnál, ha az ember kissé fellélekzik, felújítja a felajánlást. Ha az ember egyedül van, egy másodpercre letérdev magába-száll, ugyanígy, *valahányszor* cellájába visszatér, és megkezd egy munkát. Ez hidat ver a lélek természetes kívánsága és a munkakifejtés között. A lélek megnyugszik és az Úrba veti magát és így kettős hasznot merít.

Ha itt a munka ideje, dolgozzak. Nincs helye itt annak, hogy más elfoglaltságot keressek. A kötelességnek elsőbbségi joga van. Ha a munka megenged egy kis imádságot (legyen az ki-

fejezett vagy általános), nincs jobb annál; ha az embert annyira leköti, hogy hosszú ideig nem gondolhat Istenre, nem kell szemrehányást tennie magának. *Egyedül Istenért* volt ez a nehéz állapot, és e mellett a vele való egyesülés mégis teljes volt. Isten jobban akarta *akaratomat*, mint *emlékezetemet*. Ha eljön az idő, hogy legjobb képességgemmel *rá gondolhatok*, akkor örömmel meg is teszem azt.

Február 10.

Ahol akar.

Istenott szól hozzánk, *ahol és amikor akar*.

Mihelyt a lélek megszokott *magabizallsra* törekszik, az isteni Mester magához vonja a nélkül, hogy a helyekre és személyekre tekintettel lenne.

Könnyen lehetséges, hogy az ember az elmélkedés vagy a hivatalos közös imádság alatt *száraz és érzéketlen*, és váratlanul, akármilyen pillanatban egy belső gondolat vagy a lélek mélyéből jött igazságra való emlékezés segítségével, vagy közönséges társalgást hall-

gatva, egy profán könyvet olvasva, magában véve semmiképen sem jámbor foglalkozás közben *isteni* fényesség és *érintés*, isteni kívánság támad benne.

Ez minden bizonnyal feltételezi, hogy a lélek az *elmélkedés nehéz pillanataiban* igen hű maradt, és mindennapi munkájában nem vonja ki magát a kegyelem hatása alól. Isten érzi, hogy a lélekben *otthon* van. Belép hozzá és kilép, amint akarja. Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy a hűtlen vagy kevésbé buzgó lélekben egy különös gondolat alkalmával nem támaszthat szokatlan isteni ízt, de ez végtelenül ritkább eset. Isten ezt a könnyű fesztelenséget rendszeren csak a *teljesen neki adott* lelkekben, és ott mutatja, ahol Ő, az imádandó Mester valóban Mester.

Tehát nem számít az előtte, hogy az ember itt vagy ott van, a folyosón vagy a cellában, a közös összejövetelen, a kápolnában vagy a rekreációban. Nem mondotta-e Alacoque Szent Margit, hogy az ebédlőben az olvasmány egy szava elégséges volt, hogy szívét a szeretettől felgyulladva érezze?

Legyek mindig rendelkezésre álló,
mindenkor mindentől szabad.

A többi Isten dolga.

Február 11.

Mária-szeretet.

Az Egyház a mai napon ünnepli a lourdesi jelenéseket. Használjam fel, hogy erősítsem a Mária iránt való szeretetemet és versenyre keljek Bernadettel a gyengéd egyszerűségben, a gyermeki bizalomban és a feltétlen odaadásban.

Eudes Szent János mondotta: „Ha ismernék egy olyan személyt, aki Máriát nálamnál jobban szereti, felkeresném őt, ha mindjárt száz mérföldnyire is van tőlem, hogy megtanuljam tőle jobban szeretni Máriát.”

Kérni fogom ezt a kis szentet, aki szerencsés volt a Szeplőtelen Fogantatást a Massabielle-i sziklában szemlélni, hogy szerezze meg számomra azt, ami e szeretetből nekem hiányzik. Ő oly hatalmas lehet Mária szívénel.

Bernadette egyszerűségétől indítatva egész lelkemmel átélmélkedem ezt a

megható imádságot, amelyet Szalézi Szent Ferenc intézett a Madonnához:

„Emlékezzél és gondoldj messzire vissza, legédesebb Szűz, hogy te vagy az én Anyám és én a te gyermeked vagyok... hogy te nagyon hatalmas vagy, és én egy szegény, *haszontalan, gyenge* kis lény vagyok. Arra kérlek édes Anyám, kormányozz és védelmezz meg engem minden utamban és cselekedetemben. Ne mondd azt, bájos Szűz, hogy *nem teheted meg*, mert szeretett Fiaid teljes hatalmat adott neked... Ne mondd azt, hogy *nem kell megtenned*, mert te vagy minden szegény embernek a közös Anyja és kiváltképen az enyém...

Ha nem tehetnéd meg, így mentegénélek: igaz, hogy ő Anyám és becéz engem mint fiát, de szegény és nincs hatalma, sem képessége.

Ha nem lennél Anyám, okkal-móddal türelmes lennék, mondván: Ő nagyon gazdag és így segíthetne, de sajnos, mivel nem anyám, nem szeret engem...

De minthogy, ő legédesebb Szűz, te Anyám vagy és *hatalmas* vagy, hogyan mentselek téged, ha nem szerzel köny-

nyebbséget és nem nyújtasz oltalmat és segítséget?

Látod, Anyám, te *kényszerítve* vagy, hogy minden kérésemet teljesítsd."

Február 12.

Nehéz Imádság.

Amit csak tudok, megteszek és az elmélkedés mindig nehéz gyakorlat marad.

Ennek az *első oka*, hogy a föld föld marad, és a színről-színre látás későbbre tartozik. Isten azt akarja, hogy ittlenn tapogatódzva keressük Őt. Ő elrejtett Isten, és az édesanyát utánozza, aki az ajtó mögött szemléli gyermekét, amint az, ahogy csak teheti, kitárt karokkal megy előre és keresi őt, a nélkül, hogy eljutna hozzá és átölelhetné őt. A gyermeknek kínos ez az állapot; az édesanyának ugyanaz a szeretete van, akár ölében van gyermeke, akár szemléli, amint őt keresi. A föld kiváltképen az Isten felé előre kitárt karok hazája, és Isten folytonosan eltűnik.

Szent Bernát egy *másik okot* is felhoz (54. beszéd):

„Ha a gyermek kenyeret kér atyjától, az szívesen ad neki; a gyermek a kést szeretné megkapni, és az atya tudja, hogy ezzel a késsel a gyermek megsebzí magát és bár kiteszi magát annak, hogy keménynek látszik, nem adja oda a kést. Így cselekszik Isten velünk, a levágott kenyeret oda fogja adni és nem akar minket az elmélkedés bizonyos magasságába emelni, ezáltal szenvedünk, mert érezzük hiúságunkat, és azt hittük, hogy Isten útján előrehaladtunk és magunkat többre becsültük testvéreinknél.”

„Istenem, elfogadom, hogy a *sötétségben* menjek hozzád. Te vagy az én Atyám és Anyám. Tudom, hogy mindaz, amit nekem adsz, a legjobb számomra. Ha azt akarod, hogy az utolsó napig a pusztaságon menjek keresztül, elfogadom. *Tégedet* akarlak, és *nem az élvezetet*, amelyet az ember a te bírásodban érezhet. Légy segítségemre csupán, hogy az alkonyat és az éjtszaka ellenére *kitartó maradjak*.”

Ismerjem meg, hogy szeressem.

Mielőtt szívünket odaadnánk valakinek, vagy valaminek, szükséges, hogy jól lássuk azt a személyt, vagy azt a dolgot, amiről szó van. Az ember nem szeret megismerés nélkül.

Minél jobban ismerjük annak a tulajdonságait és gazdagságát, akit szeretni akarunk, annál jobban felgyullad a szívünk és nagyobbodik a vágyunk.

Bossuet a „Les états d'oraison” című munkájában kijelenti: „Alapul teszem fel, hogy a jó imádás elve a jó ismerés elvén épül fel. Az elmélkedés az értelem egy cselekedete.” Nem akarja ezzel azt mondani, hogy ez tisztán értelmi cselekedet, mert szerinte „az ismeretnek szeretetre kell fordulni”. Az ismeret szeretetre és akarati cselekvésre vezet. Bizonyítva van, hogy a szív csak akkor gyullad fel, az akarat csak akkor határozza el magát, ha előzőleg az értelem fel van világosítva.

Tehát nagy gonddal törekedjem megvilágosítani hitemet. Megesik, hogy a lelki élet nem függ eléggé a tanítástól; ekkor tévedéseknek teszi ki magát az

ember és nincs biztos támasza, amelyen nyugodhatik. Ezért igen könnyen megbotlik és minthogy az alapul szolgáló elvek nem léteznek, a buzgalom csökkenésével az egész épület összedől.

Köszönjem meg Istennek azt a *szilárd lelki képzést*, amelyet kaptam és amelyet a szerzetesi élet menetében most is kapok. Fogadjam el tanítását szeretettel. Igyekeztem mindig *jobban megismerni* a nagy dogmákat, és az ő erkölcsi és lelki követelményeiket. Igyekeztem kiváltképpen mindig *jobban megismerni* a mi Urunkat, az ő egyéni személyét és az ő misztikus testét, vagyis egykori palesztinai életét és az Egyház tagjaiban folyó jelenlegi életét. A katolicizmus nagy csodája, hogy nemcsak egy tanítás helyeslése és elfogadása, hanem az *ember átadása egy Személynek*, az Udvozító személyének. Minél jobban fogom Jézust megismerni, annál jobban fogom szeretni. Semmi olyant ne hanyagoljak el, ami az *ő mindig nagyobb ismeretére* vezet.

Február 14.

Szeressem, hogy megismerjem.

Ha legalább is *legcsekélyebb ismeret* szükséges ahhoz, hogy egy tárgyat vagy egy személyt *megszeressek*, ugyanúgy bizonyos, hogy az a szeretet, amelyet ismeretemmel felébresztettem, ösztönözni fog engemet, hogy igyekezzem mindig jobban megismerni azt, ami szeretetreméltónak tűnt fel előttem.

Minél inkább fogom Jézust szeretni, annál inkább fogom kívánni, hogy mindent megismerjek róla, amit csak megismerhetek. Hogyan volt Betlehemben, Názáretben, a Genezáret-tavon, Jeruzsálemben, a Getszemáni-kertben, a Kálvárián, mire gondolt, mit cselekedett ott? Miért volt e cselekedete, ez a szava, e csodája? Mialatt *jobban megismerem* a sok értékes részletet, azalatt mindig *jobban felgyullad* a szeretetem tüze. Az így megtízszereződött szeretetem még inkább felébreszti szent kíváncsiságomat. Ha tehát az ismeret növeli a szeretetet és a szeretet felhív a mindig mélyebb ismeretre, fokról-fokra mily csodálatosan szerető ismeretre fogok jutni?

Igy cselekedjem Istennél, Máriánál, a hitigazságok minden nagy valóságánál.

„Ó, Uram, ébreszd fel bennem a vágy gazdag képességeit. Szent Ágoston szolgád mondotta: „Istenem, tedd, hogy megismerjem *magamat* és megismerjelek *tégedet*.” Úgy mondom, ahogy ő: Hogy megismerjem *magamat*, de kiváltképen, hogy megismerjelek *tégedet*. Annyira inkább tégedet akarnálak szeretni. Ez bizonyára azt mutatja, hogy már szeretlek, de mily kevésbé, mily kevésbé! Gyarapítsd szeretetemet, és bármily gyarló legyen, jutalmazz meg azzal a *mindíg nagyobb vágygal*, hogy téged mindig jobban szeresselek.”

Február 15.

„Hogy Isten megelégedett legyen.”

„Bármily áron szükség van arra, hogy Isten megelégedett legyen.” Ez volt boldog de la Colombière jelszava és gyakorlati programja. Számos lelki író ezt a szabályt mint különös utasítást adja: Tegyük meg mindent, hogy Isten megelégedett legyen, elégítsük ki Őt, sze-

rezzünk neki örömet. „Te egyedül vagy, ó Istenem... *Amikor te megelégedett leszel, minden jó lesz.*”

A legtöbb esetben Isten megelégedésének keresése összeesik *önmagam megsértésével*. Egy kis gyermek kérdezte: „Hogyan van az, hogy oly rossz jónak lenni?” Az eredeti bűn óta a jó sokba kerül nekünk. Sokkal könnyebb az embernek hajlamait követni, és nem keresni a saját maga legyőzését, „*magamagának erőszakkal való meghódítását*” — miként ezt Psichari mondotta.

Néha azt hallja az ember, hogy az *erőkifejtés* adja meg az *érdemet*. Tulajdonképen az *érdemet* a *szeretet ereje* adja meg, amely a cselekvőt lelkesítette. Minél szentebb valaki, annál kevesebb akadállyal kell megküzdenie, és mégis annál jobban nő érdeme, mert szeretete gyarapszik. Máriának nem volt nehéz Istennek szolgálni, és mégis mérhetetlen érdeme volt, mert Isten iránt való szeretete mérhetetlen volt.

Bizonyos és igaz az, hogy amikor egy *akadályt le kell győzni*, általában *nagyobb szeretetet* kell kifejteni. A nehézség *kinyilvánítja* az *érdemet*, de nem teremti meg azt. Kötelességembe vi-

gyem be egész szeretetemet, legyen az a kötelesség nehéz vagy könnyű. Én nem számítok. *Isten megelégedett legyen, ez számít egyedül.*

„Boldog de la Colombière atya, ki Szent Margitot az erényben felbuzdított, taníts meg engem a fenntartás nélküli ajándékozás, az érdektelen szeretet, és az egyedül Isten tetszésére irányuló szomjúság titkára.”

Február 16.

Háromfajta szerzetesi közösség.

Boldog de la Colombière, vizitációs apáca nővéréhez írt levelében megjegyzi, hogy sok hiúság van a szerzetesházakban.

Először vannak valóban buzgó szerzetesi közösségek.

„Alaposan ismerem azt a szent szerzetet, amelyben van... Nővérei közül annyira emelkedett szentségű személyeket találtam, hogy sohasem ismertem nagyobb erényeket.”

Úgy látszik, Boldog de la Colombière idejében voltak olyan zárdák, amelyekben közönséges buzgóság volt. Külsőleg

semmi botlás, de belsőleg csupán közep-szerű lelkek, közepes nagylelkűség.

„A szerzetesházak telve vannak személyekkel, akik megtartják szabályait, akik felkelnek, misére, elmélkedésre mennek, gyónnak, áldoznak, mert az a szokás, hogy a harang megszólal és a többiek odamennek. *A szívnek alig van része abban, amit cselekednek.* Kicsiny szemléletűek, kicsiny terveik vannak, amelyek elfoglalják őket, Isten dolgai csak úgy lépnek be elméjükbe, mint valami közömbös dolgok.”

Vannak végül olyan zárdák, — mondja továbbá is Boldog de la Colombière — amelyekben táplálják az ellenszenvet, az előljárók ellen zúgolódó és szembe-szálló szellemet, megbocsátják maguknak a szegénység ellen elkövetett hibákat, kicsiny dolgokból határozottan nem akarnak nagy eseteket csinálni; úgy mondják el a bűnöket, mint egy közömbös történetet, kimennek a zárdából, megszegik a csendet, egy óra múlva is sutognak, és az ember két-három év múlva is látja, hogy a lazák mindig lazák és a szabálytalanok mindig szabálytalanok.

Melyik kategóriába tartozom? Mi az

én részem, amellyel az egész közösség szentségében közreműködöm?

„Tedd Istenem, hogy irántad és anyáim és nővéreim iránt való szeretetem teljes erejével azon legyek, hogy soha semmit se tegyek, amivel a buzgóságot, a szolgálat- és szeretetszellemet csökkentem, ami által a közösség életmenete ellomhul. Ellenkezőleg, minden, ami bennem van, támogassa a feléd törő nagylelkű lendületet, a *testvéri szeretetet* és a *szent örvendezés szellemét*.”

Február 17.

Az idő rövidsége.

„Nem tudok kijutni az idő rövidségéből a Kármelben — írta Madame Louise de France, XV. Lajos francia király leánya 1781 november 30-án. — Az évek napok, és a napok pillanatok.”

Ha személyesen nem győződött volna meg erről, a zárdák feliratai felhívták volna rá figyelmét: „Bátorság lelkem, az idő rövid.”

„Csak az hosszú, ami örök.”

„A szenvedés egy pillanat,

A jutalom örök.”

Egyik napon Madame Louise, Szent Ágostonról nevezett Teréz anyja, egy csüggeteg ujonc vallomását hallja: „Ah, nem *bírom* tovább!” És a főnöknő válaszolja: „De igen gyermekem, mindig söpörni, mindig törölgetni, mindig erőt kifejteni, mindig önmegtagadást gyakorolni, és *kitartunk*, maga meg én, egészen a halálig.”

Mily szép viselkedés! A dolgoknak mily igaz ismerete! *Kitartani!* Ez a szó megtette a magáét. Sok helyzetben ez a kibontakozás kulcsa. Ez magyarázza meg az összes győzelmeket a harctéren, az embernek önmaga és körülményei ellen vívott harcaiban.

Kitartani! A földi lét oly rövid, mint egy árnyék, egy pillanat, amit alig lehet megragadni. Szent Pál kihangsúlyozza ezt a korintusiakhoz írt első levelében (I. VII. 29.), és a Prédikátor könyvének ez a meghitt refrénje. Teréz anyja mondta még: „Amikor fáradt vagyok, nézem a kolostort, ahol testem az utolsó ítéletig pihenni fog. Ez a gondolat bátorságot ad, és nem gondolok arra, hogy a melegre vagy hidegre hallgassak.”

„Sohasem tudok erről eléggé elmélkedni: csak egy életem van, és ez rövid

az egymásután jövő napok egyhangúsága ellenére is. Annál jobb, ha Isten ezen elvonuló napok alatt nagy dolgot kér tőlem."

Február 18.

Isten állandó szomszédsága.

Ó a nagy illúzió: *Istent távolinak* képzelni, mikor Ő *olyan közel* van, mikor Ő *bennünk* van, bennünk él.

Bizonyosan nem vagyok mindig abban a helyzetben, részben belső állapotom miatt, részben a külső körülmények miatt, hogy egyforma könnyedséggel csatlakozzam hozzá, azonban ha elég élénk hitem van, gyakorlatilag sohasem fog velem megesni, hogy akármilyen elfoglaltságomban ne legyen hatékony és élő bizonyosságom az *istenközelségről*.

„Kezdem megérteni, — írta valaki — hogy az ember mindenütt nálad lehet. Nem számít az, hogy nem vagyok vele egyedül a csendben. Ő bennem van. Őt magammal viszem."

Ime a jó és egyszerű jámborság. Jó, mert a tanításra van alapozva, mégpedig

a legbiztosabb tanításra. *Egyszerű*, mert nem a formulák elszavalásában áll, hanem a természetfeletti élet nagy titkának, az *isteni Vendég* bennünk lakásának, a három isteni Személy szeretetlakozásának meleg és megszokott tudatában áll.

Mondhatom-e én is: „*Kezdem megérteni*”? Valójában már régóta meg kellett volna kezdeni a megértést. Itt az ideje, hogy megértsem. Mily régóta élvezem az isteni jelenlétet, és mily kevéssé veszem figyelembe. Oly kevéssé vagyok figyelmes a belső Vendégre. Oly gyakran vagyok távol tőle, mégpedig nemcsak állapotbeli kötelességem miatt, ami jogos, hanem beleegyezett könnyelműségem, az összeszedettségre irányuló kevés gondom és haszontalan csapongásra hajló készségem miatt. *Isten állandó szomszédságának* nem felel meg az én állandó szomszédságom Istennel. Künn élek, mindig *kimenve magamból*, távol otthonomtól.

„Istenem, belső isteni Vendégem, add meg nekem, hogy kezdjem megérteni, hogy mindenütt nálad lehetek. Nem szükséges sok dolgot megszerezni, hogy az ember szent legyen. Olyan lényeges

és termékeny igazságnak, mint ez, meg kellene változtatni életemet. Igen, Uram, végre kezdjem megérteni!"

Február 19.

Semmitől se féljünk.

Korunk a *félelem kora*, egyesek életüket *remegéssel* élik le.

Ez haszontalan, nem gyümölcsöző, és *Istent sértő*.

Most ez az utolsó szempont érdekel minket.

Nem beszélünk itt arról, hogy játékos gyermeki fantáziával képzeljük el a világmindenséget, amely tündérkéz titokzatos érintésére az aranykor boldogságházaja lett, ahol mindenki egymásra nevet, ahonnét minden oktalanság eleve ki van zárva, ahol semmiféle bajnak nincs joga letelepedni.

Itt arról van szó, hogy a bizonytalanságok és zavarok, a meglévő vagy várható támadások és üldözések között, a besötétülő horizont és a közeledő vihar előtt kérdezzük magunktól, hogy *hiszünk-e a Gondviselésben*, és milyen a mi hitünk és reményünk minősége?

Micsoda más kifejezéssel beszél egy szent és egy közönséges lélek!

Hallgassuk P. de Foucauld-t: „*Ne foglalkozzunk többet az egészséggel és az étellel, mint amennyit a fa a lehulló levéllel törődik.*”

„Az emberi eszközök gyengesége egy erőök.”

„Jézus a lehetetlenség Mestere.”

„Van egy dolog, amivel feltétlenül tartozunk Urunknak, és ez az, hogy *soha semmitől se féljünk.*”

Micsoda bátorság! Mekkora hit! Mily feltétlen önátadás, Isten keblére való hullás! És nálam végnélküli zavar, kicsinyes szokás, amellyel érverésemet vizsgálom, mindentől elfogó rémület, lehangoló várakozásban való élet. Menynyire különbözik ez utóbbi az előbbitől!

„Istenem, adj nekem beléd helyezett *több bizalmat*, jobban értesült és valódibb bizonyosságot a *Gondviselés* mindenkor hatékony munkájában. Ó Jézus, minthogy egy dologgal feltétlenül tartozom neked, vagyis hogy sohase féljek *semmitől*, taníts meg engem, hogy én, ki *mindentől félek, többé ne féljek semmitől.*”

Nem vagyok a világból.

„Nem kérem, hogy vedd el őket e világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól. *Ők nem a világból valók*, amint én sem vagyok e világból.” (Ján. 17, 15.)

Az isteni előzékenység nagy jele, hogy *a világtól elkülönítve vagyok*.

Elégge értékelem-e boldogságomat? Vajjon időközönként, egy társalgás, a társalgóban való ülés, egy könyv olvasása után nem fog-e el valami bánat, hogy elhagytam a világot? Nem a könyvnyelmű élet bűnös örömei miatt való bánat, hanem a magukban véve semmiképen sem rossz, szelíd örömök miatt, de amelyeket magam számára megtiltottam, hogy jobban Istené legyek.

Szakítsuk félbe.

Istené vagyok. Urunk tanítványairól beszélve, azt mondja Atyjának: „*Akiket nekem adtál, az enyémeek.*”

Fontoljam meg ezt a kifejezést: *Istené lenni*, és adjam neki az ő teljes értelmét és minden értékét.

Tekintsem Urunkat. Nemde Ő a minta?

„Ők nem e világból valók, amint én sem vagyok a világból.”

Mily kevésre becsüli mindazt, *amit a világ sokra becsül*, mint amilyen a jólét, dicsfény, hírnév, hiúságok keresése, lelkiismeretlen képmutatás, az igazi kincsek értékelésének hiánya, túlságos értékelése annak, ami nem számít semmit, és nem elég értékelése annak, ami egyedül számít.

„Úr Jézus, kereszted lábánál kérlek, ne engedd, hogy *a világ szelleme* megnyerjen engemet. És ha bármely oknál fogva érintkezem a világgal, legyen az arra alkalom, hogy azt átalakítsam, és nem arra alkalom, hogy az lendületemet csökkentse. *Istené* vagyok.”

Február 21.

Cselekedetelmnek átütő ereje.

Egy húszéves leány írja ezeket: „Van egy *vigasztaló*, de ugyanakkor *megfélemlítő* gondolat: egyetlen cselekedetünk sem közömbös az *egész emberiség* számára. A legkisebb erényes cselekedetünk, legyen az még előttünk is ismeretlen, emeli az erkölcsiség legalacso-

nyabb vízállását, de ugyancsak, sajnós! ... Hogy ösztönöz ez a gondolat ..."

Ha ennyire tudatában lennék *legapróbb cselekedetem lehetséges átütő erejének*, mekkora hatalom birtokosa lennék! Milyen nagyszabású lenne az életem! Milyen mélységek tárulnának fel!

Az egész emberiség szentségemhez, legcsekélyebb erényességi gyakorlatomhoz van kapcsolva. Kövessem a világon keresztül ennek az *ismeretlen kis cselekedetnek jótevő útját*, amely nekem annyiba került, de amelyet nagylelkűen felajánlottam ... Látom, amint a vétkében éveken át mozdulatlanul tespedő bénát arra vezeti, hogy hirtelen felemelkedik. Látom ezt az igénytelen cselekedetet, amint az eddig habozó lelket hivatásához viszi, amint csodálatos megteréshez nyújt segédkezet, amint több lélek hő szentségi vágyának megvalósulását elősegíti.

A világegyetemtől túlságosan elkülönítem magamat. Nagyon elfelejtem, hogy *az egésznek egy részét alkotom*, hogy a világmindenség jobban függ tőlem, mint ahogyan én hiszem. Szélesítsem ki felelősségemet a megváltás szükségleteinek

határtalan méreteihez. Bárhol, ahol egy lélek bajban van, segítségül mehetek, ahol egy lélek emelkedőben van, *hozzájáruhatok emelkedéséhez*, ahol valaki szenved, segítségül mehetek, hogy szenvedését elviselje, ahol valaki elesik, elzárhatom az örvényt vagy megerősíthetem őt, és az útra visszavihetem.

Ezt mondjám, valahányszor gyávaság és gonoszság lefelkelik reám.

Február 22.

Sohase bosszankodjam.

Néha, miután többszörösen visszaestem ugyanabba a hibámba és hanyagságomba, jóllehet megújítottam feltételemet, *magam fölött bosszankodom*.

Ej, ej! Talán azt képzeltem magamban, hogy egy szép napon véglegesen kijavíthatom született gyengeségemet? Gyenge vagyok, gyenge maradok, ha mindjárt minden kísérletet is megteszek, hogy erőt szerezzek.

No és? *Veszítsem el kedvemet?* Sohasem jutok valamire? Érdemes küzdeni ilyen körülmények között?

Igen, érdemes. Isten *inkább* akarja

a küzdelmedet, mint a győzelmedet, és Ő jól tudja, milyen agyagból vagy gyúrva, és nem vár tőled olyan tökéletességet, amelyen soha semmiféle ránc nem lesz.

Tehát együgyű dolog e miatt haragudni.

És azután ez idővesztegetés. Mialatt haszontalanul haragszol és keseregsz nyomorúságod miatt, elfelejtesz előrehaladni. Egy nagylelkű szeretetcselekedet már eltörölte volna mindezt a hiányt. E helyett bosszankodva rágódol rajta. Sokkal inkább nyugodtan el kellett volna felejteni és gyorsan helyrehozni.

Ezenfelül *kiteszed magad annak a veszedelemnek, hogy túlzott fontosságot tulajdonítasz nyomorúságaidnak, amelyek folytonosan és haszontalanul nyugtalanítanak.* Szellemesen mondja Szalézi Szent Ferenc: „Őn haragszik magára bosszúsága miatt, és aztán haragszik, mivel bosszúsága miatt haragudott... Mindez hasonlít azokhoz a körökhöz, amelyek egy ködobással a vízben képződnek. Kis kör képződik, azután ez nagyobbat képez, és az még nagyobbat.”

„Uram, add meg nekem *a nyugalmat nyomorúságaim előtt.* Még a javításomra

szolgáló törekvésem is mentes legyen a felindulástól. Erősség, de kiváltképen *türelem* magammal szemben.”

Február 23.

Negyvenórai szentségimádás.

A hamvazószerdát megelőző napokban, amikor az emberek *gyakran trivial* és néha bűnös *mulatozásoknak* adják át magukat, az Egyház felhívja híveit, hogy bensőségesebb összeszedettségbe mélyedjenek, és nagyobb áldozatot hozzanak. Nem kell-e kudarcba fullasztani minden vétket, melyet elkövetnek, az újabb és lángolóbb szeretet felajánlásával, és nem kell-e pótolni minden szeretethiányt és mulasztást és jóvátenni minden gyalázatot és gonosz élvezetvágyat?

A tabernákulum homályából előhozák az *Oltáriszentséget* és a keresztény nép meghívást kap, hogy jöjjön és imádjá a nagyon elfelejtett és szándékosan el nem ismert Udvözítőt.

Egy orvostanhallgató, a barnabiták alapítója, az 1539-ben harminchat éves korában meghalt Zaccaria Szent Antal

rendezte az első *negyvenórás szentségimádást* farsang utolsó napjaiban a karnevál bűneinek *kiengesztelésére*.

Isten buzgóságát számtalan keggely jutalmazta meg, különösen az oltárnál. Egyik napon, mialatt szentmiséjét bemutatta, a jelenlevők szokatlan fényességet és angyalokat láttak körülötte.

Felhasználom ezeket a napokat, hogy az *oltáriszentségi Jézus iránt való ájtatosságomat erősítsem*. Mily titok az oltárnak ez a titka! Felajánlom magamat Urunknak és különösen felajánlom Őt, a mi Urunkat az Atyának szeretetkárpótlásul a világért. *Suscipe Sancte Pater, fogadd el legszentebb Atya, Suscipe Sancta Trinitas, fogadd el Szentháromságl* Mekkora hangsúlyt akarok adni Jézus és én, mi kettőnk felajánlásának!

Február 24.

Szentlecke, amely megtérít.

A mai napon, 1209 február 24-én történt, hogy Bernardone Ferenc, akit később Assisi Ferencnek fognak nevezni, az aznapi szentleckét hallotta, Szent Má-

tyás apostol ünnepének leckéjét, amelyet még ma is olvas a pap és nagy *világosságot* kapott, amely *meghatározta életét*.

Szülei *jólétben* éltek, szövetet és ragyogó színű kelméket árultak, és Ferenc látta, amint a súlyos tallérokat összegyűjtötték a pulton. A fiatal gyerek szerette a vidám pajtásokat és vígan mulatott... addig a napig, míg Isten meg nem hívta.

Ferenc eleinte rosszul értelmezte a hallott szavakat, és azt hitte, hogy Isten a vidék szentélyeinek helyrehozatalát kívánja tőle. Egészen más dologról van szó: *új szellemet kell belelehelni a világba, nem a szentegyházakat felemelni, hanem magát az Egyházat.*

Mi lesz a nagy eszköz? Hallgassuk a napi szentleckét: „Menjetek és tanítsatok és mondjátok: Elközelgett az Isten országa. Ne legyen se aranyotok, se ezüstötök, se pénzetek övetekben, se táskátok az úton, se két köntöstök, se sarutok, se bototok...” (Máté 10.)

Assisi Ferenc megérti, hogy a jólét szeretetében rothadt világnak *lemondást* kell hirdetni. És a *teljes szegény-*

ség életét kezdi meg. A hallott szöveget szóról-szóra veszi.

Mennyire szüksége van még ma is a világnak az *egészen elszakadt* lelkek példájára! Vajjon a szerzetemtől megkívánt szegénység keretében valóban szegény vagyok-e?

Február 25.

Engesztelés.

„Mennyire kell szeretni a mi Kedvesünket, hogy *megvigasztaljuk* annyi hálátlanságért!”

Ezt gondolja egy fiatal leány, kit az engesztelés vonz.

Van-e egyszerűbb az *engesztelésnél*? Ha az édesanyát az egyik gyermek megbántja, nem veszik-e körül a többiek, és nem mennek-e föl a térdére és mondják: „Édesanyánk, ne tekints erre a nagy testvérünkre, aki megsértett. Mi kicsinyek „kétszeresen” fogunk téged szeretni.”

Istent megsértik, Jézust nem szeretik. Aki ezt megértette, nem kívánja-e azt jóvátenni és *pótolni*? Megérti, hogy szeretnie kell, ez az ő kötelessége, de két-

szeresen fog szeretni, hogy felajánljon valamit, ami eltörli a keresztény család vagy az emberi család többi tagjainak sértését és szeretethibáját.

De Bretagne kanonok, az engesztelés tanának szakavatott írója mondja a következőket: „Az engesztelő lélek eléggé figyelmes, eléggé gondolkozó lélek, amely számot vet a világban elkövetett rosszal, és mindig arra gondol, eléggé érzékeny lélek és folytonosan szenved miatta, eléggé *nagylelkű* lélek és kész magát engesztelő áldozatul felajánlani. Magába mélyedt Jézus Krisztus lábainál, szemlélte Őt a keresztfán és lefolyó vére előtt azt mondotta magában, hogy Isten és az emberi nem között egy nagy titok van, egy nagy harc, az Isten részéről mélységes szeretet, szeretet, mely őt az emberhez űzte azzal a szenvedélyes szükségérzettel, hogy meggyógyítja, megmenti és boldoggá teszi; az ember részéről, meg nem ismert ajándékok, óriási vakság, rosszra hajló vagy ellenszegülő akarat. És a lélek ösztönszerű lendülettel Jézushoz és testvéreihez fordul, és az egyiknek felajánlja *gyengéd együttérzését*, a

többieknek *imádságainak* és áldozatainak segítségét."

Február 26. (Hamvazószerda.)

Minden korban.

Egy *fiatalember* sírjára a következő szavakat írták: „*A halál nem udvarias, gyakran a fiatalokat előbb ragadja el, mint az öregeket.*”

Ez azt jelenti, hogy nincs kor a halálozáshoz. Korai halálesetnél hallja az ember: „Még nem volt abban a korban, hogy meghaljon.” De igen, benne volt, mert bármilyen kor a halálozás kora.

Innen a jó Mester intelme: „*Legyetek készen!*”

Amikor Alacoque Szent Margit haldoklott, szerzetesnővérei kérdezték, hogy nincs-e szüksége valamire, és erre azt felelte: „*Nincs, készen vagyok.*”

Ha már *számos év* lepergett életemből, mondhatom, hogy nemsokára sorra kerülök. Néhány hét, néhány hónap, néhány év.

Ha még fiatal vagyok, ne következtessek koromból hosszú életpályára. Oly kevés kell hozzá, és...

Egyébként ne foglalkozzam *mértéken felül* és aggodalommal az utolsó nappal és órával. Akkor lesz, amikor Isten akarja.

„*Előre* neked ajánlom, ó jó Mesterem, mindazt, amim van és ami vagyok. *Rendelkezz velem* tetszésed szerint. Kevéssé számít nekem, hogy mikor lesz az, nem-sokára vagy később. *Csak haljak meg a te szeretettedben*, semmi mást nem kérek. Az Úr csókjában, vagyis téged megölelve jó Mesterem. És legyen az én halálom az *utolsó szeretetcselekedetem*, valamennyi szeretetcselekedetem között a legszebb. Amen.”

Február 27.

Földcsuszamlás.

Ha az ember Saint Laurent du Pontból felmegy a Grande Chartreuse-re, a híres karthauzi kolostorhoz, útközben körülbelül nyolc kilométerre a kolostortól egy helyre ér, amelyet a szerzetesek pusztaságnak neveztek. Itt temérdek *omladéko*t találni: sziklába vésett nagyszerű pincéket, hatalmas falak merész vakajtóját, köveket egymás hegyén-

hátán. Itt rendezték be a szerzetesek szeszgyárukat.

Néhány éve, egyik éjtszaka földcsuszamlás történt. Egész hegyoldal elvált és *megindult*. Pár pillanat alatt az épületeket *nyomás érte* és a pincék *szét-tárultak*. A többszáz méter hosszú és két emelet mélységű építmény *összeroskadt*, a szomszédos út teljesen eltorlaszolódott, és Guiers völgye megtelt romokkal.

Estefelé és éjfélkor különös és jelentőségteljes zajt hallottak, de semmi sem sejtetett ilyen kataklizmát. A hegycsuszamlás a *földalatti vizek* munkája folytán következett be. Bizonyára régóta lehettek szabad szemmel nem látható *hasadékok*. Maga az eset kellett, hogy az eset oka napvilágra kerüljön.

Az ember néha meglepődik *bizonyos hanyatlásokon* a szerzetesi életben. *Külsőleg* semmi mozgás. Igen. De nem történt-e a *mélyiségekben veszedelmes beszivárgás*, és *lassú fertőzés* nem dolgozott-e? Nem volt-e itt egy *hasadás*? Itt is, meg ott is? Az ember nem vette figyelembe, legalább is annyira, amennyire kellett volna. És aztán egy szép napon hirtelen *az egész épület romokban hever*. Az alap, amelyet erősnek

hitt, ingadozik minden megpróbáltatásra, a legerősebb oszlopok összeomlanak, és nem marad más, mint a pusztulás.

Szándékos hanyagság az elmélkedésben, táplált elkeseredés, az engedelmes-ség többé-kevésbé határozott visszautasítása, beleegyezett és nagyobbajta mulasztás a szegénységben... Ime a hasadékok és talán félelmetes hasadékok. Örködni kell. Vigyázat! *Hegycsuszamlás* lehet.

Február 28.

Az élet átmenet.

Indiában a következő régi feliratot fedezték fel: „Jézus mondotta: *A világ egy híd, menj keresztül rajta, de ne építsd rajta lakásodat!*”

Valóban, az evangélium jellemző tanítása a következő: *ne ragászkodjunk* semmi olyanhoz, ami elmúlik, csak azon állapodjunk meg, ami nem múlik el.

Amikor a világgal szakítottam és beléptem a szerzetbe, megtanultam, hogy el kell szakadni a földi élet valóságaitól, és az örök dolgokhoz kell adnom magamat; megértettem, hogy a

föld csak föld, és egyedül az ég érdemel fáradságot. És az a jóleső tudat, hogy az egyedül számító értékeket helyeztem előtérbe, enyhítette egészen természetes fájdalmamat, amelyet a jelentéktelen értékektől való elszakadás okozott.

Istennek adtam magamat. Hogy Istennek és Istenből éljek. *Egyes-egyedül*. Semmi megosztás. Semmi visszatérés. Átadásom határozott és végleges volt.

És lassan, és észrevétlenül nem vezetett-e vissza az élet? Nem hajoltam-e — tudatlanul, vagy egy kissé tudva — a világ felé, a világ szelleme felé? Az a kezdeti szép elszakadás ma is tény? Csak menni akartam. Nem akadtam meg valamin? Nincsenek olyan földi dolgok, amelyekhez ragaszkodom? Vagy jobban mondva nincsenek olyan dolgok, amelyek megkötnék, és megakadályoznak abban, hogy előrehaladjak?

Február 29.

Boldogság elmélkedni.

A mai Anglia egyik tekintélyes minisztere azon panaszkodott, hogy soha sincs *ideje elgondolkozni* — sajnos, sokaknak

ez a baja — és panaszát ezekkel a szavakkal fejezte ki: „Manapság azok közül, akik ügyeikben vagy a politikában el vannak foglalva, egy sincs, akinek *egy pillanata lenne gondolkozni.*”

Többen szívesen szeretnék, ha lenne idejük gondolkozni, de nincs erre idejük, legalább is ezt képzelik magukban.

Másoknak *lenne* elég idejük arra, hogy gondolkozzanak, de vagy nem akarnak, vagy nem méltatják arra az időt, vagy nem is törődnek ezzel.

Innét van az, hogy legtöbb ember sötét úton halad fényességtelen cél felé: *nem tudja* sem azt, amit tesz, sem azt, amit tennie kell, sem azt, hogy hová megy. Ez a *halálfutás* bekötött szemmel.

Nekem megvan a *lehetőségem*, hogy *gondolkozzam*, magamba szálljak, elmélkedjem. Nekem adnak erre időt, és mivel tudják az elmélkedés nagy fontosságát, többet tesznek annál, hogy megengedik az Istennel való személyes társalgást, egyenesen követelik tőlem, hogy ezt cselekedjem. Ez szabályzatomnak egyik határozott pontja.

Vajjon *tudok-e* úgy, ahogy kell, *hasznos meríteni* abból a mérhetetlen kegyelemből, amelyet Isten reám erőszakol,

felhasználom-e azokat a könnyű alkalmakat, amelyeket nekem adnak, azokat a sugalmazásokat, amelyekkel körülvesznek? Vagy inkább úgy tekintem az elmélkedést, mint egy robotmunkát, és nem mint egy ritka előnyt? Ha csak tőlem függne, igen gyakran nem tenném-e félre ezt a gyakorlatot, amely bizonyos alkalommal unalmasnak és nem nagy hozamúnak tűnik fel előttem?

Unalmas? Nem mondjuk azt, hogy az elmélkedésnek csak vonzó édessége és bája van. Hogy eljussunk a gyümölcs szívéig, el kell szakítanunk az ízetlen válaszfalat. Mily oktalan dolog az, ha azt képzeljük, hogy a Magasságbeli a Király titkait kiszolgáltatja a nélkül, hogy előzőleg megkérné az árát?

Egyébként semmi félelem: *Isten kitarja kincseit* annak, aki állhatatos. Ne mondjuk azt, hogy az elmélkedés nem hoz jövedelmet. Ha száraz, akkor *mi adjuk magunkat Istennek*, amikor vígaszteljes, akkor *Isten adja magát nekünk*. Mindkét esetben rengeteg haszna van.

TARTALOMJEGYZÉK.

<i>Bevezetés</i>	3
<i>Előszó a magyar kiadáshoz</i>	10

December havi elmélkedések.

Dec. 1. Meghívás a benső életre. (I) 14. —
Dec. 2. Meghívás a benső életre. (II) 16.
— Dec. 3. Segítség a világ üdvözítésében. 18.
— Dec. 4. Mária és József. 20. — Dec. 5.
A megtestesülés után. 21. — Dec. 6. A kegye-
lemállapot boldogsága. 23. — Dec. 7. Elzárt
forrás. 25. — Dec. 8. Szeplőtelen Foganta-
tás. 27. — Dec. 9. A nyitott kemence. 28. —
Dec. 10. A loretoi ház. 30. — Dec. 11. A fele-
dés órája. 32. — Dec. 12. Ajtatosság a lát-
hatatlan Vendég iránt. 33. — Dec. 13. Isten
a lélekben. 35. — Dec. 14. Izleljem meg Istent
bennem. 37. — Dec. 15. Mindig imádkozni. 39.
— Dec. 16. Nézzem Máriát. 41. — Dec. 17.
Isten háza. 43. — Dec. 18. Aranyposztó tábor
vagy istálló. 44. — Dec. 19. Eltorlaszolni. 46.
— Dec. 20. Előkészület az elmélkedésre.
48. — Dec. 21. Az én jászolom. 50. — Dec. 22.
Útban Betlehem felé. 52. — Dec. 23. Mária
mindent megőrzött magában. 53. — Dec. 24.
A csendes József. 54. — Dec. 25. Az emberré
lett Szeretet. 57. — Dec. 26. A világhoz

való ragaszkodás. 58. — Dec. 27. Jézusra boruló János. 60. — Dec. 28. Aprószentek. 62. — Dec. 29. Nagy öröm. 63. — Dec. 30. Tilos az álldogálás. 65. — Dec. 31. A jó szerzetesnő. 67.

Január havi elmélkedések.

Jan. 1. Újév. 69. — Jan. 2. Jézus a rád emlékezés. 71. — Jan. 3. Kövessem a csillagot. 73. — Jan. 4. Pásztorok és bölcsek. 75. — Jan. 5. A jászol szegénysége. 77. — Jan. 6. Vízkereszt. 79. — Jan. 7. Az Ige. 81. — Jan. 8. Gyermekéhez hasonlítani. 82. — Jan. 9. Engedelmesség. 84. — Jan. 10. Lelki hámozás. 86. — Jan. 11. Három napig elveszve. 88. — Jan. 12. A Szentcsalád feje. 89. — Jan. 13. Jézus keresztsége. 91. — Jan. 14. Újjászületni. 93. — Jan. 15. Rideg szeretet. 95. — Jan. 16. Növekedni. 96. — Jan. 17. Közöséges Gyermek. 98. — Jan. 18. Szegénységi fogadalom. 100. — Jan. 19. Parancsolt cselekedet. 102. — Jan. 20. Miért engemet? 104. — Jan. 21. „Ő előbb szeretett minket.” 106. — Jan. 22. A kicsinyek kiváltsága. 107. — Jan. 23. Hagyjam el önmagam. 109. — Jan. 24. A gyermekség szelleme. 111. — Jan. 25. Tökéletesen meghalni. 114. — Jan. 26. Különböző fajta imádság. 115. — Jan. 27. Hová sorozzam be magamat? 117. — Jan. 28. A tökéletesség. (I) 119. — Jan. 29. „Sarutlan szív.” 120. — Jan. 30. A tökéletesség. (II) 122. — Jan. 31. Két búzaszem, négy kalász. 124.

Február havi elmélkedések.

Febr. 1. A tökéletesség tökéletessége. 126.
— Febr. 2. Jézus bemutatása a templomban.
128. — Febr. 3. Az egész darabot. 129. —
Febr. 4. Fehér lap. 131. — Febr. 5. Az igazi
értékek. 133. — Febr. 6. A „tulajdonos” szel-
lem. 134. — Febr. 7. Az imádság ajándéka.
136. — Febr. 8. Felejtsem el a multat. 138. —
Febr. 9. Az órák felajánlása. 139. — Febr. 10.
Ahol akar. 141. — Febr. 11. Mária-szeretet.
143. — Febr. 12. Nehéz imádság. 145. —
Febr. 13. Ismerjem meg, hogy szeressem. 147.
— Febr. 14. Szeressem, hogy megismerjem.
149. — Febr. 15. „Hogy Isten megelégedett
legyen.” 150. — Febr. 16. Háromfajta szer-
zetesi közösség. 152. — Febr. 17. Az idő
rövidsége. 154. — Febr. 18. Isten állandó
szomszédsága. 156. — Febr. 19. Semmitől
se féljünk. 158. — Febr. 20. Nem vagyok a
világból. 160. — Febr. 21. Cselekedeteimnek
átütő ereje. 161. — Febr. 22. Sohase bosz-
szankodjam. 163. — Febr. 23. Negyvenórai
szentségimádás. 165. — Febr. 24. Szentlecke,
amely megtérít. 166. — Febr. 25. Engesz-
telés. 168. — Febr. 26. (Hamvazószerda.)
Minden korban. 170. — Febr. 27. Földcsu-
szamlás. 171. — Febr. 28. Az élet átmenet.
173. — Febr. 29. Boldogság elmélkedni. 174.

